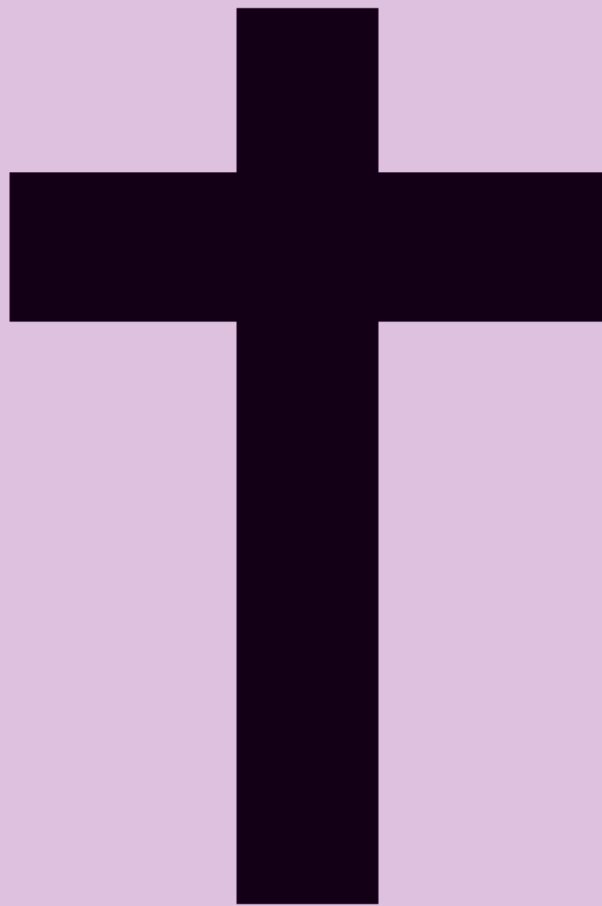

Lačo lafi taro Luka

The Gospel According to Luke in the Gurbet dialect of Vlax
Romani

Lačho lafi taro Luka

The Gospel According to Luke in the Gurbet dialect of Vlax Romani

copyright © 2018 Pioneers

Language: Gurbet (Romani, Vlax)

Dialect: Gurbet

Translation by: Pioneers

DRAFT VERSION

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2019-02-14

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 4 Mar 2019 from source files dated 1 Mar 2019
9c40ddbfb9d4-5e38-a96e-a0843fd7db6d

Contents

Luke 1

Lačno lafi taro Luka

Sose čherdo o lačno lafi taro Luka

¹ Sar so dane but dne lije te pisin so sasa* thaj so o Dol obečisada čerdilo maškar amende. ² Pisisade amende kola save korkore dikhlje još tare anglune đivesa thaj čerdile e Devlese kandine e lafese: ³ Gija i me, mangleja Teofile, tuće ka pisiv sa redasa, golese so sa taro početak ispitujisadem. ⁴ Gija ka ave uverimo da okova so sikade tut tare Isuseso đuvdipe si čačipe .

Vačaripe taro bijandipe e Jovaneso e boldimaso

⁵ Ano vreme e Irodeso o caro e Judejako sasa nesavo svešteniko tare Avijnaso redo, † akhardola Zarije, thaj lesi romni sasa taro pleme e Aroneso, savi akhardola Jelisaveta. ⁶ A sesa solduj čačutne anglo Dol, thaj živisade palo vačaripe thaj palo zakono e Rajoso bizo nisavo bilačhipe. ⁷ Len naj sasa len čhave, golese kaj i Jelisaveta naštine ačhol khamni, a solduj dne sesa već purane.

⁸ Thaj jekh đive, o Zaharija kandlerja e Devle ano hram jer ko dužnost sasa leso redo, ⁹ kaj palo siklipe e sveštenikurengo birisade le barbutosa e Devleso te kadil. ‡ ¹⁰ Thaj but manuša sesa avral thaj molisajle e Devlese ko časno e kadimaso.

¹¹ A e Zaharijase sikadilo o meleko e Devleso savo ačhilo ki desno strana taro oltari e kadimaso. ¹² Thaj kana dikhlja le o Zaharija darajlo thaj i dar sasa pe leste.

¹³ O meleko vačarda lese: “Ma dara, Zarija, golese kaj či molitva šundi si, thaj či romni i Jelisaveta ka bijanol murše, thaj ka dele alav Jovan.

¹⁴ Thaj ka ave lošalo thaj bahtalo, thaj but dne ka aven bahtarde lese bijanimasa.

¹⁵ Golese kaj ka avol baro anglo Dol, thaj ni ka pijol mol thaj zuralo pipe, thaj ka pherdol e Svetone Duxosa dok si ano ođi pe dako.

¹⁶ Thaj bute čhaven e Izraelese ka anol anglo Rajo lende Devleso.

¹⁷ Thaj vov ka đal anglo Dol ano Duxo thaj ano zuralipe sar o Ilija o proroko. Ka irin e ile e dadende premale e čhave, a kola gođa save ni šunen gija te prihvatin o godaveripe e pravednikoso.

¹⁸ Thaj vačarda o Zarija e melekose: “Pal soste me gova ka đanav? Golese kaj sem purano thaj mi romni si bute beršendi.”

¹⁹ Thaj phenda e Zaharijase o meleko: “Me sem o Gavriilo savo ačhav anglo Dol. Bičhaldo sem te vačarav tuće kava lačno lafi. ²⁰ Thaj ak, ka ave laloro thaj nakašti te vačare đi kova đive dok sa gova ni avol, thaj me lafura ka ispunin pe golese kaj ni pačajan len.”

²¹ Thaj avral e manuša ađučarde e Zaharija, thaj čudisajle sose o gači majisajlo ano sveto than e Hrameso. ²² A kad iklilo o Zaharija naštine vačharol. Vov dija len znakura golese kaj sasa laloro, thaj e manuša haljarde kaj diklja dičhipe đi kaj sasa ano sveto hram.

²³ Thaj kana pherdile e đivesa tar leso kandipe ano Hramo o Zarija đelo čhere. ²⁴ A pale kala đivesa ačhili khamni i Jelisaveta lesi romni, thaj ni iklili avral pand čhon§ thaj vačarda: ²⁵ “Gija čerda mande o Rajo ane kala đive kaj pelo lese žal mande! Uljarda mandar kaja lađ kaj ni sasa ma čhave.”

Vačaripe taro bijandipe e Isuseso

²⁶ Pale šov čhon bičhalda o Dol e meleko e Gavriilo ano foro o Galilejsko ko alav Nazaret ²⁷ Ki jekh čhej Marija savi sasa mangli romese e Josifese savo sasa tari kuštik e Davidesi.

* 1,1 ispunisajlo † 1,5 O Avija sasa šorutno tar kaja grupa sveštenika thaj sa von sesa kuštika(čhave) e Aroneso, savo sasa angluno izraelsko svešteniko (dik 2 Lil e Dnevnikoso 24). ‡ 1,9 E Sveštenikura trubuje te phabaren guglo-sungalo tamjano sar anipe(prinos) e Devlese svako sabalje em i rat ko oltaro savo si posebno andre ano hramo. § 1,24 Pale pand čhon ka dičhol pe kaj si khamni. Teg e manuša ne bi asana e Elizabetače sar te phene kaj voj si đuvli savi vađi našti bijanol

²⁸ Thaj avilo late o meleko o Gavriilo thaj phenda: “Av lošani, so arakljan milost. O Dol si tusa. Blagoslovime san maškare đuvlja.”

²⁹ A voj kaj diklja e meleko uznemirisajli tare lafura lese thaj dija gođi: savo sasa kava aračhipe? ³⁰ Thaj phenda lače o meleko: “Ma dara, Marije! Golese kaj arakljan milost ko Dol. ³¹ Ak, ka ačhe khamni, thaj ka bijane čhave, thaj ka dele alav Isus.

³² Vov ka avol baro, ka akhardol Čhavo Embareso, thaj ka dole o Rajo o Dol autoritet te vladil sar caro, sar o David tar lesi kuštik so čerda.

³³ Thaj ka caruil ane kuštika e Jakovese sajekh, thaj lese carstvose ni ka avol krajo.

³⁴ A i Marija pučlja e meleko: “Sar ka avol gova kad sem me vađi čhej?”

³⁵ Thaj vačarda lače o meleko o Gavriilo:

“O Dux Sveti ka avol pe tute,
thaj o Zuralipe e Embareso ka učarol tut.
Golese thaj gova so ka bijandol ka avol sveto,
thaj ka akhardol Čhavo e Devleso.

³⁶ Thaj ake, či bibi thaj voj ačhili khamni i ka bijanol murše. Thaj voj savi naštine ačhol khamni, akana si šov čhon khamni. ³⁷ Golese kaj o Dol sa šaj so phenol!”

³⁸ A i Marija phenda: “Ake i me sem kandini e Rajosi. Nek avol palo čo lafi!” Thaj o meleko delo latar.

I Marija đal te dićol e Jelisaveta

³⁹ A i Marija pale gola đivesa spremisajli thaj siđarda ani upruni phuv ano foro e Judaso. ⁴⁰ Kana resli odori, đeli ano čher e Zaharijaso, thaj pozdravisajli e Jelisavetasa. ⁴¹ Thaj kana i Jelisaveta šunda o pozdrav e Marijako, čhelda o čhavo ane lako đi, thaj i Jelisaveta pherdili Duxo Sveto. ⁴² Thaj dija vika thaj vačarda: “Em više sanblagoslovimi maškare sa e đuvlja, thaj blagoslovimo o čhavo an čo đi. ⁴³ Thaj savo čast* si kaj tu dej me Rajosi aviljan ke mande? ⁴⁴ Golese dik, kad šundem čo pozdrav ane mingre kana, čhelda o čhavoro ane mo đi. ⁴⁵ Thaj blago tuče so pačajan kaj ka čerdol kova so vačarda tuče o Rajo!”

E Marijako lačho lafi

⁴⁶ Thaj i Marija vačarda:
Baravol mo ođi mingre Rajo!
⁴⁷ Thaj mo dux bahtardo si ano Dol,
⁴⁸ so dikhlja po milost pe kandinače pirače,
golese dik, od akana ka akharen ma bahtardi sa e manuša.
⁴⁹ So čerda mande baripe zuralo,
thaj sveto leso alav.
⁵⁰ Thaj o milost leso tari kuštik pi kuštik kola save daran lestar.
⁵¹ Sikada po zuralipe pe vastesa,
phaglja e barikanen ane mislura lende ilese.
⁵² Čhudija e zuralen taro than,
thaj vazdija e teljarden.
⁵³ Bukhale pherdile barvalipe,
thaj e barvalen mukhlja čučen.
⁵⁴ Prihvati e Izraele ćire kandinine
te dolpe gođi taro milost,†
⁵⁵ sar so vačarol amare dadende,
e Avraamese, thaj lese kućinače đi ko paluno dive.
⁵⁶ I Marija bešli lasa paše trin čhon, thaj irisajli ane po čher.

* 1,43 il kotar mande gova ? † 1,54 Bog ne može zaboraviti. Kad se Bog “prisjeti,” to je idiom koji znači da Bog djeluje na temelju prijašnjeg obećanja. Ovo govori o Božjem obećanju Abrahamu (“jer je obećao našim precima da će biti milosrdan.” 1,55 Gal 3,16

Bijandilo o Jovan e boldimaso

⁵⁷ A i Jelisavetače avilo o časo te bijanol, thaj bijanda čhave. ⁵⁸ Thaj kad šunde lače pašutne thaj lači familija kaj o Rajo sikada baro milost piro pe late, thaj lošnisajle lasa. ⁵⁹ Thaj ohtoto đive avile te čeren suneti e čhave, manglje te denle alav e dadeso, Zarija. ⁶⁰ Thaj i Jelisaveta vačarda: Na, nek avol Jovane! ⁶¹ Thaj phende lače: Naj tumen khoni ani ćiri familija gole alaveso! ⁶² Thaj pučlje e dade e Zarija vastencar sar bi vov mandola te dol lesa alav. ⁶³ Thaj o Zarija manglja jekh kaš, pisisada vačarindoj: “Jovan ka avol lesa alav.” Thaj savore čudisajle. ⁶⁴ Thaj sigate putajlo lesa muj thaj i čhib lesi, thaj vačarda hvala e Devlese. ⁶⁵ Thaj dar e Devlesi avili ane sa e pašutne lese, thaj pe sa i upruni Judeja šundilo kava so sasa. ⁶⁶ Thaj savore so šunde čute ane pe ile vačarindoj: “So ka avol kale čhave? Thaj o va e Rajoso sasa pe leste.”

E Zarijaso proročanstvo

⁶⁷ Thaj o Zarije o dad lesa pherdilo Dux Sveti thaj prorokuisada: ⁶⁸ “Blagosluimo o Rajo o Dol e Jakoveso so avilo thaj ikalda[‡] pe manušen! ⁶⁹ Thaj vazdija amende e zurale Spasitelj taro čer e Davideso pire kandineso. ⁷⁰ Sar so vačarda andare muja tare sveta prorokura pire taro anglunipe. ⁷¹ Kaj ka ikalol amen tare amare dušmanura thaj tare vasta save dičhen amen bande. ⁷² Ka čerol milost amare dadende, thaj te dolpe gođi pire sovljasa so dija lende. ⁷³ Sovli savi xalja e Avraamese kaj ka dol amen ⁷⁴ te iklja tare vasta amare dušmajende, thaj te kandale bizi dar, ⁷⁵ thaj ano svetost ano čačipe angle leste sa dok sam đuvde. ⁷⁶ A tu, čhaveja, ka akhardo proroko Embareso, golese kaj ka đa anglal anglo muj e Rajoso te čere lese drom, ⁷⁷ Te de gođi te ikljen e manuša lese za ko oproštenje tare lende bezeha, ⁷⁸ Šukare ilesa amare Devleso, savo ka avol amende ano svetlost taro učipeš, ⁷⁹ Te svetli kolende so si ano kalipe ani sena e merimasi, a amare pingre te indare ko drom taro mir. ⁸⁰ A o čhavoro barola thaj zuravola e Duxosa, thaj sasa ano than kaj naj khoni* sa đi kaj ni sikadilo e Izraelese.

2

E Isuseso bijandipe

¹ Ane gova vreme iklilo vačaripe e cesareso e Avgustineso te popisinpe sa e manuša ano Rimsko carstvo. ² Kava sasa angluno popis ko vreme e Kirijanoso Sirijako. ³ Thaj savore pojdisade te popisinpe svako ane po foro. ⁴ tegani pojdisada o Josif andari Galileja andaro foro o Nazaret ani Juda ano foro e Davideso savo akhardola Vitlejem, golese kaj vov sasa andaro čher tharo pleme e Davideso. ⁵ Te popisilpe e Marijasa, savi mangli lese, savi sasa khamni. ⁶ Thaj kana odoring sesa, avilo o vremei Marija te bijanol. ⁷ Thaj bijanda čhave pe anglune, thaj pačarda le, thaj čutale ani balija, golese kaj naj sasa than ani mehana.

E čobanura thaj e melekura

⁸ Thaj sesa e čobanura ane gova than save arakhlje račasa pe bakren. ⁹ Thaj dik, o meleko e Devleso ačhilo maškare lende, thaj e Devlesi slava svetlisada len, thaj von but darajle. ¹⁰ Thaj o meleko vačarda lende: “Ma daran, thaj dik, vačarav tumende baro lošalipe savo ka avol sa e manušenje! ¹¹ Golese kaj ađive bijandilo o spas, savo si Hristos Rajo, ano foro e Davideso. ¹² Thaj ak tumende znako: ka aračhen čhave savo si pačardo thaj pašljol ani balija. ¹³ Thaj tari jakh drom sikadile but vojnatura* e ćerise, save hvalina e Devle vačarindoj: ¹⁴ “Slava ko učipe e Devlese, thaj ki Phuv mir, maškare manuša šukar manglipe. ¹⁵ Thaj kana e melekura đele lendar ano ćeri, e čobanura phende jekh averese: “Ka đa đi o Vitlejem, te dikha gova so odori sasa sar vačarda amende o Dol. ¹⁶ Thaj đele sigate, thaj arakhlje e Marija thaj e Josife, thaj e čhave sar pašljol ani balija. ¹⁷ Thaj kad dikhlje, vačarde sa so phendo si gole čhavestar. ¹⁸ Thaj savore save šunde so vačarde lende e čobanura sesa lošale. ¹⁹ A i Marija sa garada e lafura, thaj čhutralen ane po ilo.

‡ 1,68 počinda - otkupisada
 § 1,78 ćeri (nebo) * 1,80 pustinja * 2,13 melekuri

²⁰ Thaj irisajle e čobanura slavisade thaj hvalisade e Devle za sa so šunde thaj dikhlje so sasa lende vačardo. ²¹ Thaj kana nakle ohto đive Čerde le suneti, thaj dijele alav Isus, sar so vačarda o meleko kana sasa ando di.

E Isuse anen ano Hram

²² Thaj kana avilo o vreme te đan ki molitva palo zakono e Mojsijaso, ande le ano Jerusalem te čuven le anglo Dol, ²³ (Sar so si pisimo ano zakon e Devleso: kaj svako čhavo murš savo putrol e dejako por te posvetilpe e Devlese)[†] ²⁴ Thaj te den khanči anglo Dol, duj grlice il duj cikne golubura.[‡]

E Simeuneso proročanstvo

²⁵ Thaj dik, sasa ano Jerusalem manuš kaso alav sasa Simeun, thaj gova manuš sasa čačutno, thaj pačavno, savo ađučarda e Mesija te izbavil o Izrael.[§] ²⁶ Thaj o Dux Sveti vačarda lese kaj ni ka dičhol o meripe dok ni dičhol e Hristo e Rajo. ²⁷ Thaj o Duxo vačarda lese te avol ano Hramo, thaj kad anda i dej e čhave e Isuse te čeren kova so si palo zakon lese palo običaj. ²⁸ Thaj Simeun lija le ke pire vasta, thaj hvalisada e Devle thaj phenda: ²⁹ Akana Mučhema e mirosa e kandine ćire, Rajo, palo lafi ćiro. ³⁰ Golese so me jakha o spasipe ćiro: ³¹ Kaj čerdan angle e muja sa e manušende. ³² O svetlo ka avol pe manuša save ni đanen e Devle, thaj i slava lese manušende e Izraelese. ³³ Thaj o Josif thaj lesi dej sesa čudime so vačaren sa lestar. ³⁴ Thaj blagoslovisada len o Simeun, Thaj vačarda e Marijače lese dače: “Dik, kava odredimo si buten te peravol thaj te vazdol ano Izrael, te avol znako tare savo ka vačaren protiv: ³⁵ (A i tut korkora ka pusavol i čhuri čo ođi), te ikljon so den gođi ane ile buten ilen.

E Anako vačaripe

³⁶ Thaj sasa i Ana i proročica, čhej e Fauilos, tari kuštik e Asireso, voj phurajli, a efa berš bešli pe romesa tare o čhejipe lako, ³⁷ Thaj udovica ohtovardeš thaj štar berš, savi ni đala taro Hramo, thaj kandija e Devlese i rat thaj ođive postisada thaj molisada. ³⁸ Thaj ane gova časo avili, hvalisada e Rajo thaj vačarda lestar savorende save ađučarda o ikljipe* ano Jerusalem. ³⁹ Thaj kad čerde sa palo zakono e devleso, irisajle ani Galileja ane po foro o Nazaret. ⁴⁰ A o čhavo barilo thaj zurajlo ano Duxo, thaj pherdilo butđanglipe, šukaripe e Devleso sasa ane leste.

O Isus sar čhavoro ano Hram

⁴¹ E Isuseso dad thaj lesi dej đele svako berš ano jerusalim ko baro đive ki pasha. ⁴² Thaj kana sasa e Isuse dešuduj berš, avile von ano Jerusalem sar so đala ko baro đive. ⁴³ Thaj kad nakhle gola đivesa von irisajle, o Čhavoro o Isus ačhilo ano Jerusalem, thaj ni đanglja o Josif thaj i dej lesi, ⁴⁴ Dije gođi kaj si e amalencar, đele đive phiripe, lije te roden le ki familija thaj ke pire đangle manuša. ⁴⁵ Thaj kana ni araklje le irisajle ano Jerusalem te roden le. ⁴⁶ Thaj pale trin đive arakhlje le ano Hram sar bešol maškare sikavne, thaj šunol len, thaj pučol len, ⁴⁷ Thaj savore save šunena le divisajle lese đanglimasa thaj lese irimasa o pučipe. ⁴⁸ Thaj kana dikhlje le čudisajle, thaj lesi dej pučlja le: “čhaveja! So čere amenca kava? Ak me thaj čo dad daraljam rodijam tut. ⁴⁹ Thaj vačarda lende: “Sose rodijen man? Ni li đanen kaj mande trubul te ava ano čher me dadeso? ⁵⁰ Thaj von ni haljarde e lafura so va, čarda lende. ⁵¹ Thaj lencar avilo ano Nazaret, thaj sa šunola len. thaj lesi dej sa garada e lafura kala ane piro ilo. ⁵² Thaj o Isus barola ano butđanglipe thaj ano baripe thaj ano milost eko Dol em kare manuša.

3

O Jovane e boldimaso čerol o drom (Mt 3:1-12; Mk 1:2-8 Jv 1:19-28)

[†] 2,23 2 Lil e Mojsijaso 13:2 thaj 12 [‡] 2,24 3 Lil e Mojsijaso 12:8 [§] 2,25 ano Grčko iripe o lafi ačhol: uteha e Izraelese * 2,38 otkupipe

¹ Ane dešupandto berš so vladila o cezaro o Tiverije. Kana sasa o Poncije Pilat sudija ani Judeja, thaj o Irod barutno tare štarphuva ani Galileja thaj o Filip leso phral barutno pe štarphuva ani Iturija thaj ani Trahonitsko phuv, thaj ani Lisanija barutno štarephuvengo ani Avilinija, ² A o šerutno tare sveštenikura o Ana thaj o Kajaf. Vačarda o Dol e Jovanese e Zarijase čhavesse ano than kaj naj khoni. ³ Thaj avilo pašo Jordan vačarindoj taro boldipe pašo pokajipe thaj oprostipe e bezeha. ⁴ Sar so vačarol ano lil e prorokoso o Isajia savo phenol: “O glaso koleso so dol vika ano than kaj naj khoni: čeren o drom e Rajoso, ravnin lese droma.” ⁵ Sa e doline te pherdon, thaj sa e gore thaj e bregura nek pheren, thaj sa so si bango te aven prava, thaj e bilačhe droma te aven ravnome. ⁶ Thaj sa e manuša ka dičhen ikljipe e Devleso.* ⁷ O Jovane vačarda e manušenđe save ikljena te boldol len: “Čhave e sapese! Ko vačarda tumenđe te našen tari holi so avol? ⁸ Bijanen gijate bijanipe dostojno pokaimase, thaj ma vačaren ane tumende: “Isiamen o Dad e Avraameso, golese vačarav tumenđe kaj o Dol šaj tare kava bar te vazdol čhaven e Avraamese. ⁹ Golese kaj o tover ačhol ano kaš karo koreno, thaj svako kaš savo ni bijanol šukar činol pe thaj ani jag čhudol pe. ¹⁰ Thaj pučhlje e manuša e Jovane vačarindoj: “So te čera?” ¹¹ A o Jovane vačarda lenđe: “Kas isi duj fostanura nek dol kolese so najle, thaj kas si hamase te čerol isto gija. ¹² Avile gijate thaj e carincura te boldol len o Jovane, thaj pučlje le: “So te čera amen?” ¹³ A o Jovane phenda lenđe: “Ma manden po but sem so vačardo si tumenđe.” ¹⁴ Pučljele e vojnatura: “Amen so te čera?” Thaj vačarda lenđe o Jovane: “Khanikase ma čeren bilačhipe ma penen hohaipe pe khanikaste thaj tumare počinimasa aven bahtale.” ¹⁵ Thaj kana e manuša sesa bipačavne ane pe ile po Jovane dije gođi: “Naj li vov o Hristos? ¹⁶ O Jovane vačarda savorenđe: “Me boldav tumen pajesa, al avol pal mande po zuralo mandar, kase naj sem dostojno leso podipe te putrav, vov ka boldol tumen e Sveti Duxosa thaj jagasa.” ¹⁷ Le isi lopata ane vasta, thaj ka šulavol po mardo điv, a i pleva ka phabarol jagasa savi ka phabol thaj ni ka ačhol. ¹⁸ Thaj gija vačarda o Jovane lačo lafi e manušenđe thaj vačarda lenđe but buča avera. ¹⁹ E Irode so sasa barutno tare štar Phuva but vačarda lestar bilačhe paši Irodijada, romni lese pralesi, thaj sa so čerda bilačhe o Irod. ²⁰ Golese phanglje e Jovane čutele ano Phanglipe.

E Isuseso boldipe

(Mt 1:1-17; 3:13-17 Mk 1:9-11 Jv1:32-34)

²¹ Thaj kana boldisajle sa e manuša, thaj o Isus boldisajlo thaj molisada e Devle, putajlo o čeri, ²² thaj ulilo pe leste o Dux Sveti ano obliko sar golubo, thaj šundilo glaso taro čeri: “Tu san mo čhavo o manglo, tu san pali mingro kamlipe!”

O Đindipe taro bijandipe o Isus o Hristo

²³ Thaj o Isus sasa le paše tranda berš kana počnisada pi buči, thaj sar smatrisajlo kaj si o Isus, čhavo e Josifeso e Ilijeveso, ²⁴ Čavo e Matataso, čhavo e Levijaso, čhavo e Melhijaso, čhavo e Janejaso, čhavo e Josifaso, ²⁵ Čhavo e Matatijaso, Čhavo e Amosaveso, čhavo e Naumeso, čhavo e Esljinaso, čhavo e Nangejevaso, ²⁶ Čhavo e Maatoveso, čhavo e Matatijinaso, čhavo e Semejinaso, čhavo e Josifaso, čhavo e judaso, ²⁷ Čhavo e Joanaso, čhavo e Risinaso, čhavo e Zorovaveleso, čhavo e Salatiilaso, čhavo e Nirijinaso, ²⁸ Čhavo e Melhinijaso, čhavo e Adijineso, čhavo e Kosamovaso, čhavo e Irovaso, ²⁹ Čhavo e Josijaso, čhavo e Elizereso, čhavo e Jorimovaso, čhavo e Matatoso, čhavo e Leviso, ³⁰ Čhavo e Simeuneso, čhavo e Judaso, čhavo e Josifeso, čhavo e Jonaneso, čhavo e Eliakomoveso, ³¹ Čhavo e Melejaneso, čhavo e Mainanoveso, čhavo e Matatineso, čhavo e Nataneso, čhavo e davideso, ³² Čhavo e Jesejaso, čhavo e Ovideso, čhavo e Voozoveso, čhavo e Salmoneso, čhavo e Naasonoveso, ³³ Čhavo e Aminadaveso, čhavo e Aramoveso, čhavo e Esromoveso, čhavo e Fareseso, čhavo e Judaso, ³⁴ Čhavo e Jakoveso, čhavo e Isakoso, čhavo e Avraameso, čhavo e Tarineso, čhavo e Nahoroveso, ³⁵ Čhavo e Seruhoveso, čhavo e Ragovoveso, čhavo e felekoso, čhavo e Everoveso, čhavo e Salinaso, ³⁶ Čhavo e Kaineso,

* 3,6 Is. 40:3-5

čhavo e Arfaksadeso, čhavo e Simoso, čhavo e Nojaso, čhavo e Lamehoso, ³⁷ Čhavo Matusalineso, čhavo e Kainaneso, ³⁸ Čhavo e Enosoveso, čhavo e Siteso, čhavo e Adameso, čhavo e Devleso.

4

*O beng iskušil e Isuse**(Mt 4,1-11; Mk 1,12-13)*

¹ O Isus pherdo Dux Sveti irisajlo tari len i Jordan, thaj inđarda le o Dux ano than kaj naj khoni ² thaj saranda đive o beng kušisada le. Thaj gola đive khanči ni xalja, thaj kana nakhle, vov bukhajlo.

³ Thaj vačarda lese o beng: “Te san e Devleso Čhavo phen kale barese te avol mangro.”

⁴ Thaj o Isus phenda lese: “Ano Sveto Lil ačhol: 'Ni ka avol đuvdo samo taro mangro.'”*

⁵ Thaj ikalda le o beng ko učo than thaj sikada lese sa e thagaripa ki phuv tari jekh drom. ⁶ Thaj o beng vačarda lese: “Tuče ka dav sa kava lengo zuralipe thaj i slava, golese kaj mande dijape, thaj me ka davla kase mangav. ⁷ Tu ako pere angle mingre koča sa čiro ka avol.

⁸ Thaj o Isus vačarda lese: “Ano Sveto Lil ačhol: “Per ke koča e Rajose e Devlese čirese, thaj lese jekhese kande.” †

⁹ Thaj inđarda le ano Jerusalem, thaj čutale najučeste po Hramo, thaj vačarda lese: “Te san e Devleso Čhavo, čude tu katar tele, ¹⁰ golese kaj ano Sveto Lil ačhol: 'Vov ka phenol pe melekurende te aračhen tut'

¹¹ thaj: 'ka lol tut ke vasta te ma čalave tut ko bar će pingresa.'”‡

¹² Thaj o Isus vačarda lese: “Ano Sveto Lil si vačardo: 'Ma iskuši e Rajo e Devle čire.'” §

¹³ Thaj kana ačhile sa e kušnje, o beng đelo nesavo vreme lestar đī ke aver nesavi prilika.

*O Isus sikavol ani Galileja**(Mt 4,12-17; Mk 1,14-15)*

¹⁴ Thaj irisajlo o Isus ano zuralipe e Duxoso ani Galileja, thaj o lafi lestar đelo pe sa e thana. ¹⁵ Thaj sikada ane lenđe sinagoge, thaj savore šukar lestar vačarde.

*E Isuse traden taro Nazaret**(Mt 13,53-58; Mk 6,1-6)*

¹⁶ Thaj avilo ano Nazaret kaj barilo, thaj avilo sar đala o adeti piro ko đive e savatoso ani sinagoga, thaj uštilo te čitil. ¹⁷ Thaj dijele o Lil e prorokoso e Isaijaso, putarda o Lil thaj araklja than kaj sasa pisimo:

¹⁸ “O Dux e Rajoso si pe mande,
golese kaj pomazisada man
te vačarolpe o Lačho lafi e čororende,
te vačarolpe o lafi e phanglende kaj ka aven mukhle,
thaj e korende kaj ka dičhen,
thaj mukhav e uštaden,

¹⁹ te vačarolpe haberi taro lačho berš taro milost e Rajoso.” *

²⁰ Thaj phanglja o Lil thaj dija e kandinese, pale gova bešlo. Thaj savore ani sinagoga dikhlje ane leste: ²¹ Thaj lija te vačarol lenđe bešindoj: “Ađive, đī kaj šunden kava taro Lil pherdilo.”

²² Savorende sasa šukar, thaj sesa bahtale kale šukar lafesa so iklilo andaro leso muj, thaj phende: “Naj li kava e Josifeso čhavo?”

²³ Thaj vačarda lenđe: “Čače, tumen mande ka vačaren kaja poslovica: 'Lekarona, sastar korkore tut!' So šundam kaj čerdan ano Kafarnaum čer i kate ane čo than kaj bariljan.” ²⁴ Tegani vačarda: “Čače vačarav tumende, nisavo proroko naj manglo ano po

* 4,4 5. Mojs 8:3 † 4,8 Pnz 6:13 ‡ 4,11 Psalam 91,11-12 § 4,12 Pnz 6,16 * 4,19 Isaija 58,5-6; 61,1-2

than kaj barilo'." ²⁵ A čače vačarav tumende: "But đuvlja kase roma mule sesa ano Izrael ano vreme e Ilijaso kana o čeri phanglilo trin berš thaj šov čhon thaj sasa baro bukhalipe pe sa i phuv. ²⁶ Thaj ki nijekh lendar naj sasa bičhaldo o proroko Ilija. Bičhaldo sasa ke abandijengo foro Sarepta pašo Sidon ki jekh đuvli kaso rom mulo. ²⁷ Thaj but sesa gubava ano Izrael ko vreme e Jelisijeso, thaj khoni ni thodilo lendar, nego thodilo o Neman Sirijančo."

²⁸ Thaj savore ani sinagoga pherdile holi kana kava šunde. ²⁹ Thaj uštile thaj tradijele avral taro foro, thaj inđardele ko brego najuče kaj sasa čerdo lengo foro te čhuden le odupral natele. ³⁰ A vov naklo maškar lende, thaj đelo pire dromesa.

O Isus tradol e demone
(Mk 1,21-28)

³¹ Pale gova, o Isus ulilo ano Kafarnaum ano foro Galilejsko, thaj sikada ko đive e savatoso. ³² Thaj čudisajle lese sikavimasa, golese kaj lesa vačaripe sasa zuralo. ³³ Gothe ani sinagoga sasa manuš ane kaste sasa melalo dux e demoneso, thaj dija vika zurale ³⁴ Vačarda: "Nakhav amen! So mande amendar, Isuse taro Nazaret? Aviljan te mudare amen? Đanav ko san: Sveco e Devleso. ³⁵ Thaj zorasa phenda lese o Isus: "Phande čo muj, thaj iklji lestar!" Thaj perada le o demono maškar e manuša, iklilo lestar, thaj khanči ni čerda lese bilače.

³⁶ Thaj ane savorende avili i dar thaj čudisajle, thaj jekh averese vačarde: "Save si kala lafura! E zorasa thaj e autoritesa vačarol e melale duxurende, thaj von ikljen!"

³⁷ Thaj đelo o lafi lestar ane sa e pašutne thana.

O Isus sastarol buten
(Mt 8,14-17; Mk 1,29-34)

³⁸ Uštulo gothar andari sinagoga thaj avilo ano čher e Simonese, a e Simonese sasuja sasa la bari groznica, thaj rodije lestar te vazdol la. ³⁹ Thaj ačhilo upral late, pretisada e groznicaće, thaj mukhlja la. Sigate uštulo thaj kandlja len.

⁴⁰ Thaj kana pelo o kham, savoren kas sasa nasvale tare sajekh nasvalipe ande len angle leste, a vov pe savorende čhuta pe vasta, thaj sastarda len. ⁴¹ Thaj e benga iklile tare pherdo thaj dije vika thaj vačarena: "Tu san o Čhavo e Devleso!" Thaj darada len te ma vačaren khanikase golese kaj đanglje kaj si vov o Hrist.

⁴² Thaj kad iklilo o đive, iklilo thaj đelo ko than kaj naj khoni, thaj e manuša rodije le, thaj avile leste, thaj manglje te ačhaven le te ma đal lendar. ⁴³ A vov vačarda lende: "Trubul ane avera forora te vačarav o Lačo lafi taro thagaripe e Devleso, golese sem bičhaldo." ⁴⁴ Thaj ni ačhada te vačarol ane sinagoge ani Judeja.

5

O Isus akharol anglune sikavnen
(Mt 4,18-22; Mk 1,16-20)

¹ O Isus jekhdrom kana ačhilo pašo Galilejsko jezero,* paše leste sesa but manuša save čičidijele, te šunen o lafi e Devleso, ² thaj dikhlja duj čamcura kaj ačhen ko than, a e manuša save dolen mače iklile andar lende thaj thode e mreže. ³ Thaj dija ano čamco savo sasa e Simonese, thaj pučljale te crden le zala ano paj. Thaj bešlo em sikada e manušen taro čamco.

⁴ Kad ačhilo te vačarol e manušende, vačarda e Simonese: "Đa ko hor paj, thaj čhude e mreže čire, thaj dol mače".

⁵ Thaj o Simon vačarda lese: "Rajo! Sa i rat čerdam buči, thaj khanči ni doldam, al palo čiro lafi ka čhudav e mreže." ⁶ Thaj čerde gova thaj dolde bute mačhen, thaj e mreže lije te pharadon. ⁷ Thaj vastesa dije vika pe amalen save sesa ane aver čamco te ikalen e mreže, thaj avile, thaj pherde solduj čamcura gija so lije te pherdon paj taro pharipe e mačhengo.

4,26 1 Kr 17. 4,27 2 Kr 5,1-14. * 5,1 Aver alav pašo Genisaretsko jezero

⁸ Kana dikhlja o Simon Petar, pelo ke pe koča angle Isusesse pingre thaj vačarda: “Đa mandar, Rajo! Me sem bezehalo manuš.” ⁹ Golese kaj dolda le dar thaj savoren so sesa lesa tare but mače so dolde. ¹⁰ A gija dolda i dar e Jakove thaj e Jovane e čhaven e Zevedejevese, so sesa amala e Simonesa. Thaj o Isus vačarda e Simonese: “Ma dara, od akana ka dole e manušen.” †

¹¹ Thaj ikalde e čamcura ki phuv, thaj đele pale leste.

O Isus sastarda e gubavco

(Mt 8,1-4; Mk 1,40-45)

¹² Thaj kana sasa o Isus ane jekh foro, thaj dik, manuš sa ani guba, kana dikhlja e Isuse pelo angle leste mujesa đi ki phuv, molisada le thaj vačarda: “Rajo! Ako mande šaj thovema!”

¹³ Thaj vazdija po va dolda le, thaj phenda: “Mangav. Av thodo!” Thaj i guba sigate crdija pe lestar. ¹⁴ Thaj vačarda lese ma te vačarol khanikase: “Đa thaj sikado e sveštenikose, thaj inđar kurbano pašo thodipe čiro, sar so vačarda o Mojsije pašo vačaripe lesa.”

¹⁵ A lestar o lafi pobut šundilo thaj e manuša sa pobut čidijepe te šunen le thaj te sastarol len tare lende nasvalipe. ¹⁶ A vov đelo ke thana kaj naj khoni thaj molisajlo e Devlese.

O Isus sastarol e manuše savo našti phirol

(Mt 9,1-8; Mk 2,1-12)

¹⁷ O Isus jekh đive sikada ano jekh čher, thaj gothe bešle e fariseja thaj e učitelja taro Mojsijaso zakono save avile tare sa e gava andari Galileja thaj i Juda thaj andaro Jerusalem. A i zor e Rajosi sasa pe leste te bi vov sastarol. ¹⁸ Thaj dik, e manuša ande ano than e manuše savo našti phirol, thaj rodije te anen le thaj te mučhen le angle leste. ¹⁹ Thaj kana ni arakhljele kotar te anen le tare manuša, uštile po čher thaj taro tavano mukhlele sa e thanesa ko maškar anglo Isus. ²⁰ Thaj kana dikhlja o pačaipe lengo vačarda lese: “Manušeja, oprostini pe će bezeha!”

²¹ Thaj lije ane peste te den gođi e fariseja thaj e učitelja taro Mojsijaso zakono vačarde: “Savo si kava savo hulil po Dol? Ko šaj oprostil e bezeha sem jekh Dol?”

²² Thaj kana haljarda so den gođi ane peste, irindoj vačarda lende: “So den gođi ane tumare ile? ²³ So si po lokho te phenolpe: 'Oprostine e bezeha čire' il te phenolpe e manušese savo našti phirol: 'Ušti thaj phir'? ²⁴ A te đanen kaj isi man zor, sar Čhavo e Manušeso[‡], ki phuv te oprostiv e bezeha, me ka sikavav tumende mi zor.” Vačarda e manušese savo našti phirol: “Tuče phenav: 'Ušti thaj le čo than thaj đa ane čo čher.’” ²⁵ Thaj sigate uštilo angle lende, thaj lija po than kaj pašlilo, thaj đelo pire čhereste hvalindoj e Devle. ²⁶ Thaj savore sesa lošale, thaj hvalisade e Devle, pherdile dar te vačarde: “Čudo dikhljam ađive!”

O Isus akharol e Levi (Mateje)

(Mt 9,9-13; Mk 2,13-17)

²⁷ Thaj pale gova iklilo, thaj diklja e carinco savo akhardola Levi sar bešol ki carina, thaj vačarda lese: “Av pale mande.” ²⁸ Thaj uštilo, ačhada sa thaj đelo pale leste.

²⁹ E Isusesse čerda o Levi ano po čher baro hape, gothe sesa but carinikura thaj avera save bešle lesa ko astali. ³⁰ E feriseja i maškar lende nesavi učitelja tare Mojsijaso zakono lije te den vika thaj te vačaren lese sikavnende: “Sose xan thaj pijen e carincurenar thaj e bezehalencar?”

³¹ Thaj o Isus vačarda lende: “Ni trubun e saste doktoren, e nasvale trubun len. ³² Me ni aviljem te akharav e čačutnen,[§] aviljem te akharav e bezehalen ko pokajipe.”

† 5,10 Ka dole manušen simbolično značil: o Petar te inđarol o Lafi e Devleso e manušende. 5,14 Lev 14,2-32.

‡ 5,24 O Isus korkoro pes akharol o “Čhavo e Manušeso” § 5,32 Kola saven o Dol prihvatil

*E Isuse pučen pašo post**(Mt 9,14-17; Mk 2,18-22)*

³³ A von vačarde lese: “Sose e Jovanese sikavne postin thaj molin pe e Devlese, gija thaj e farisejska sikavne, a čire xan thaj pijen?”

³⁴ A vov vačarda lenđe: “Šaj li čhuve e manušen so avile ko abav te postin a lencar si o terno kaso si o abav? ³⁵ Ka avol o đive kana ka len lendar e terne, thaj tegani i von ka postin ane gola đivesa.

³⁶ Thaj vačarda lenđe i paramiz: “Khoni ni čhuvol kotor taro nevo fostano po purano fostano, golese kaj i nevi ka pharadol, thaj o kotor taro nevo fostano ni ačhol šukar ko purano.

³⁷ Thaj khoni ni čhorol nevi mol ane purane morčha, golese kaj i nevi mol ka pharavol e morčha thaj ka čhordol, a e morčha ka pharadon.*

³⁸ Golese nevi mol čhuvanpe ane neve morčha.

³⁹ Thaj khoni ko pilja i purani mol ni mandol nevi golese kaj phenol: ‘I purani si lači.’”†

6

*O Isus po baro taro savato**(Mt 12,1-8; Mk 2,23-28)*

¹ Ke jekh savato o Isus naklo taro điv, thaj e sikavne lese čhinena o điv, pađena vastenar thaj xana. ² Nesave tare fariseja vačarde lenđe: “Sose čeren so naj šukar ko savato pale Mojsijaso zakono?”*

³ Thaj vačarda lenđe o Isus: “Ni li čitisaden ano Lil so čerda o David kana bukhajlo, vov thaj kola so sesa lesa? ⁴ Sar đelo ano čher e Devleso, lija e čute mangre, thaj xalja, thaj dija kolende so sasa lencar, savende naj sasa šukar te xan, samo e sveštenikurende.

⁵ Thaj vačarda lenđe: “O Čhavo e Manušeso† si po baro i taro savato.”

*O Isus sastarol ko savato**(Mt 12,9-14; Mk 3,1-6)*

⁶ A sasa ano aver savato, o Isus sikavol ani sinagoga, thaj sasa jekh manuš kaso desno va sasa šuko.

⁷ E učitelja tare e Mojsijaso zakono thaj e fariseja diklje palo Isus na li ko savato ka sastarol, te bi čerenale bande. ⁸ A vov đanglja so den gođi, thaj vačarda e manušese so sasa le šuko va: “Ušti thaj da ko maškar.” Thaj vov uštilo thaj ačhilo. ⁹ A o Isus vačarda: “Te pučav tumen, so trubul te čerolpe šukar il bilače? Te aračholpe o džuvdipe il te mudarolpe?” Thaj von khanči ni vačarde. ¹⁰ Thaj dikhlja pe savorende vačarda lese: “Dema čo va.” Vov gija i čerda. Thaj leso va čerdilo sasto sar o dujto. ¹¹ A von‡ pherdile bari holi, thaj vačarde jekh averese so te čeren e Isusesa.

*O Isus akharol e Dešudujen**(Mt 10,1-4; Mk 3,13-19)*

¹² Gola đivesa, o Isus iklilo ko brego te molilpe e Devlese, thaj sasa sai rat ani molipe e Devlese. ¹³ Thaj kana sasa đive, akharda piren sikaden, thaj crdija len Dešudujen thaj akharda len apostolura: ¹⁴ e Simone kas akharda Petar, e Andrija lese phrale, e Jakove thaj e Jovane, e Filipe thaj e Vartolome, ¹⁵ e Mateja thaj e Toma, e Jakove e Alfejeveso, thaj e Simone savo sasa Pobunjeniko,§ ¹⁶ e Juda e Jakoveso, thaj e Juda e Iskariotskone, savo izdajisada le.

* ^{5,37} Kana i nevi mol bi šukljola thaj buljola, voj bi pharavola e purane morčha golese kaj našti po but te rastežinpe.

† ^{5,39} Kaja metafora čhuvol ano kontrast o purano sikajipe e verskone vođengo thaj o nevo e Isuseso sikajipe. Poenta si ane gova kaj e manuša save siklile ko purano sikajipe naj voljna te šunen neve buča save o Isus sikavol. 6,1

5. Mojs 23,25. * ^{6,2} Fariseja dikljesa i cikni buči sar moripe o điv ki subota sar nezakonito buči. 6,3 1. Sam 21,1-6. † ^{6,5} O Isus korkoro pes akharol o “Čhavo e Manušeso” ‡ ^{6,11} E fariseja thaj o učitelja taro Mojsijaso zakono § ^{6,15} Pobunjeniko (“Zilot”) savo uštilo protiv o rimsko vlast.

*O Isus sikavol taro bahtardipe thaj taro pharipe
(Mt 4,23-25; 5,1-12)*

¹⁷ O Isus ulilo pe Dešudujencar thaj ačhilo ko ravno than, thaj but sikavne lese, thaj but manuša andari sa i Judeja thaj taro Jerusalem, thaj tare tirese em e sidonese pašutne thana save si pašo more. ¹⁸ Von avile te šunen le thaj te sastardon taro piro nasvalipe, a sastardile i kola save mučisade len e bilačhe duxura. ¹⁹ Thaj sa e manuša rodije te dolenpe pe leste, golese kaj lestar ikljola zor, thaj sastarola savoren.

²⁰ Thaj vazdija pe jakha pe sikavne pire thaj phenda:

“Bahtarde sen tumen save sen čore, golese kaj si tumaro o Carstvo e Devleso.

²¹ Bahtarde sen tumen save sen bukhale, golese kaj ka čaljon.

Bahtarde sen tumen save roven akana, golese kaj ka asan.

²² Bahtarde sen kana e manuša bilačhe dičhen pe tumende thaj kana čhuden tumen thaj lađaren, thaj tumaro alav čhudimo sar bilačhipe golese so pačan ano Čhavo e Manušeso.*

²³ Raduin tumen ane gova đive thaj čhelen, thaj dik, bari si tumari plata ko ćeri. Golese kaj gija čerde e prorokurende lenđe paradada.

²⁴ Al jao tumende tumen e barvale, golese kaj lijen tumari uteha.

²⁵ Jao tumende save sen akana čale, kaj ka bukhavon.

Jao tumende save akana asan, golese so ka aven bibahtale thaj ka roven.

²⁶ Jao tumende kana ka len te vačaren sa šukar tumendar, golese kaj gija vačarde šukar tare hohavne prorokura lenđe paradada.”

*Mandən tumaren dušmajen
(Mt 5,38-48; 7,12)*

²⁷ “Tumende vačarav save šunen: 'Mandən tumaren dušmajen! Šukar čeren kolende save mrzin tumen! ²⁸ Bahtaren kolen save den tumen armaja! Molin tumen e Devlese kolende save bilačhe čeren tumencar. ²⁹ Savo čalavol tut pi čham, iri lese aver, thaj savo mandol tutar o ogrtači, de le ćo fostano. ³⁰ De svakone okova so rodol tutar, thaj te lija tutar ma rode palal. ³¹ Gova so mandən te čeren e manuša tumende tumen čeren lenđe gija.

³² Thaj ako mandən samo okolen save tumen mandən, savi si tumari hvala? Golese kaj čak i e bezehale† mandən ko len mandol. ³³ Thaj te čeren šukar kolende save tumende čeren šukar, savi si tumari hvala? Golese kaj i e bezehale čeren gija. ³⁴ Thaj ako den zajam okolende savendar ađučaren te irin o zajam, savi si tumari hvala? Golese kaj e bezehale e bezehalende den zajam te len palem gači.

³⁵ Thaj mandən tumare dušmanuren, čeren lenđe šukar, thaj den zajam te ni mandən khanči golese, thaj ka avol tumen bari plata, thaj ka aven čhave‡ Najbare Devlese,§ golese kaj si vov savo sikavolpe šukar* e nezahvalnonende thaj e bilačhende. ³⁶ Golese aven milosrdna sar so si tumaro Dad taro ćeri milosrdno.†”

*O Isus sikavol te na osudi averen
(Mt 7,1-5)*

* 6,22 Kana phenol Čhavo e Manušeso vačaro korkoro pestar. † 6,32 Ponekad su riječ “grešnici” koristili religiozni ljudi poput farizeja u odnosu na ljude koji nisu držali zakon onako kako su farizeji mislili da trebaju. Izraz “grešnik” također se koristila za ljude koji su se smatrali gorim grešnicima od ostalih ljudi. Na primjer, ova se etiketa davala poreznicima i prostitutkama. ‡ 6,35 Te aven čhave Najbare Develese so značil te sikava e Devlese osobine thaj e Devleso karakter. § 6,35 Najbaro nazivil pe e Devlese. Sikavol pe lesi veličina i autoritet. Kava lafi si slično sar “suvereno” ili “vrhovno”. Gova značil “Najbaro Dol” ili “Najvrhovno đeno” ili “Dol savo si embaro savorendar”

* 6,35 šukar O Dol dol milostiv gija so dol šukaripe kolende savi ni zaslužin. † 6,36 milosrdno O Dol dol milosrđe gija so ni dol kazna kolende save zaslužin.

³⁷ Ma sudin, thaj ni ka aven sudime. Ma osudin, thaj ni ka aven osudime. Oprostin, thaj ka oprostilpe tumende. ³⁸ Den, thaj ka dolpe tumende. Pobari mera thaj popherdi ka dodolpe tumende ane tumare vasta. Golese save merasa merin gači ka irilpe tumende.‡

³⁹ Thaj vačarda lende paramič: “Šaj li o koro e kore te inđarol? Na li sojduj ka peren ani rupa? ⁴⁰ Nijekh sikado naj pobaro tar po učitelji, pa i kana sikljol sa, ka avol sar po učitelji.§

⁴¹ Sose diče o kangro ane će phraleso jak, a o kaš ani ćiri jak ni diče? ⁴² Sar šaj vačare će phraleso: 'Phrala, ač te ikalav o kangro andari ćiri jakh,' a ćiro kaš ani ćiri jak ni diče? Dujemujengo! Ikal angleder ćiro kaš andari ćiri jak, pa ka diče te ikale će phraleso o kangro andari jak.

Kaš thaj leso bijandipe

(Mt 7,17-20; 12,34-35)

⁴³ Golese kaj naj šukar kaš savo bijanol bilačo bijandipe, ni bilačo kaš savo bijanol šukar bijandipe. ⁴⁴ Golese sa e kašta pindardon pale lengo bijandipe. Golese kaj e smokve ni čidenpe tare kangre, ni i drakh ni čidolpe tari kupina. ⁴⁵ E šukare manuše isi šukar ano ilo, i gija, lestar ikljol šukar, a bilačo manuš andar po ilo ikalol bilačipe, golese kaj andaro muj leso ikljol so si pherdo o ilo.

E Isuseso sikajipe si šukar fundo

(Mt 7,24-27)

⁴⁶ “A sose akharen man: 'Rajo! Rajo!' a ni čeren sa so vačarav tumende? ⁴⁷ Ka sikavav pe soste ličil sajekh savo avol ke mande thaj šunol me lafura thaj čerol len: ⁴⁸ Vov si sar manuš savo čerol po čher, pa hunol ani rupa thaj čalavol fundo ko bar, thaj kana aven e paja avol i bari len pe gova čher našti crdol la, golese kaj si lako fundo ko bar.

⁴⁹ A savo šunda a ni čerda, vov si sar manuš savo čerol po čher ki phuv bizo fundo, pe savo avol i len, voj sigate perol, thaj gova čher rumilpe sa.”

7

E kapetaneso zuralo pačaipe

(Mt 8,5-13; Jn 4,43-54)

¹ Kana vačarda o Isus sa kava angle manuša, avilo ano foro o Kafarnaum. ² Ko rimsko kapetano* sasa jekh kandino savo sasa nasvalo đi o meripe, save vov but manglja. ³ Thaj kana o kapetano šunda pašo Isus,† bičhalda leste e šerutnen e Jevrejende‡ te molin le te avol te sastarol lese kandine.

⁴ A von avile ko Isus thaj but molisade le vačarindoj: “Trubul gova te čere lese, ⁵ golese kaj mandol amare manušen, thaj vov pestar čerda amende sinagoga.”

⁶ Thaj o Isus đelo lencar. Thaj kana avile pašo čher, bičhalda o kapetano pe amalen te vačaren lese: “Rajo! Ma de tut zor, golese kaj naj sem dostojno te ave tali mi streja. § ⁷ Golese ni mangljem te avav angle tute kaj naj sem dostojno. Vačar jekh lafi gothar kaj san thaj ka sastol mo manglo kandino. ⁸ Golese kaj sem i me manuš tale nekaso autoritet, thaj isi man tale mande vojnatura, pa vačarav jekhese: 'Đa!', thaj đal. Vačarav dujtone: 'Av!' thaj avol. Vačarav me mingre kandinese: 'Čer' thaj čerol gova.”*

‡ 6,38 O Dol si sar šukar trgovco đivesa savo čhuvol pobut o điv thaj tresile em čhuvol gači te čhordol tari mera, gači but ka dol tumen. § 6,40 Manuš mora te dičhol šukar ko ka avol leso učitelji, golese so ka avol sar leste. A te o učitelji ni sikavol šukar (golese kaj si duxovno koro), ka avol hohado o sikado. * 7,2 kapetano - manuš savo komanduil pe šel vojnatura. † 7,3 O kapetano (o šoralo e šelengo) šunda so o Isus sastarda bute manušen, thaj kaj si vov paše, kaj irisajlo ano Kafarnaum. ‡ 7,3 O Isus si Jevrejo a o kapetano naj, pa o kapetano dijape gođi kaj o Isus ka šunol len te molisade le e Jevreja. But droma e rimska vojnatura sesa dušmanura e Jevrejende. § 7,6 E Jevreja ne bi đana andre ano čher savo naj jevrejsko te ma bi avena duxovno melale. * 7,8 Sar o kapetano so isile autoritet te phenol e vojnaturende, o Isus isile autoritet te phenol e nasvalimase te načhol.

⁹ Thaj kana šunda gova o Isus, čudisajlo, thaj irisajlo e manušenđe save dele pale leste thaj vačarda lende: “Vačarav tumenđe, vađi ni arakhljem Jevreje ano Izrael kas isi gači pačaipe.†

¹⁰ Thaj kana irisajle e bičhalde čhere, arakhlje e nasvale kandine saste.

O Isus vazdija tare mule e čhavore

¹¹ Thaj pale gova, nesavo aver đive o Isus delo ano foro savo akhardola Nain,‡ thaj dele lese but sikade thaj pherdo manuša. ¹² Kana avile pašo vudar e forose, thaj dik, nesave manuše ikalde mule, jekhore čhave tari dej lesi. Voj sasa đuvli kaso rom mulo. Pherdo manuša andaro foro đana lasa te prahon e čhave.

¹³ Kana dikhlja o Rajo, pelo lese žal lače, thaj vačarda lače: “Ma rov.” ¹⁴ Avilo paše, doldape po than kaj pašljardo sasa o mulo, thaj e manuša save inđarena le ačhile. Thaj o Isus vačarda: “Čhaveja! Tuče vačarav, 'Ušti!’” ¹⁵ O mulo čhavo uštilo em bešlo thaj lija te vačarol, em o Isus dija le lese dače.

¹⁶ Savore darajle, thaj hvalisade e Devle. Vačarde: “Baro proroko iklilo maškar amende!” thaj: “O Dol dičhol pe pire manuša.”§

¹⁷ Thaj šundilo kava lestar ani Judeja thaj ane pašutne thana.

O Isus si Mesija a o Jovane čerda lese o drom

(Mt 11,2-11)

¹⁸ Thaj vačarde e Jovanes* lese sikade tare sa kava. Thaj akharda o Jovane pire dujen sikaden ¹⁹ thaj bičhalda len ko Rajo te pučen le vačarindoj: “Tu li san gova save obečisada o Dol kaj trubul te avol, il te ađučara avere?”†

²⁰ Avile ke leste e duj manuša thaj phende lese: “O Jovane Boldimaso bičhalda amen tute te puča tut: 'Tu li san gova save obečisada o Dol kaj trubul te avol, il te ađučara avere?’”

²¹ A ane gova čas o Isus sastarda buten taro lengo nasvalipe, pharipe thaj tare bilače duxura, thaj bute koren dija dičhipe.

²² Thaj o Isus phenda e Jovanese sikavnende: “Đan thaj vačaren e Jovaneso so dikhljen thaj so šunden: e kore dičhen, e banđe phiren, e gubava thodon, e kašuče šunen, e mule ušten, thaj okolenđe save si ani potreba te vačarolpe o Lačo lafi. ‡ ²³ Thaj bahtalipe kolende save ni uvredinpe mandar.

²⁴ Thaj kana dele e sikade e Jovaneso, lija te vačarol o Isus e Jovanestar: “So ikliljen te dičhen ko than kaj naj khanči? I trska, savi bandol ki barval? Na! ²⁵ So ikliljen te dičhen? Manuše ane barvale fostanura urade? Na! Ak, save phiraven barvale fostanura, thaj ano šukaripe bešen ane carske si palate. ²⁶ So ikliljen te dičhen? Proroko? Va, me phenav tumenđe po but taro proroko. ²⁷ Golese kastar o Dol vačarda ane piro Sveto Lil: “Ak me bičhalav mingre glasniko anglo muj čiro savo ka čerol o drom angle tute.”

²⁸ Golese me vačarav tumenđe: ni jekh maškare bijande tare đuvlja§ naj pobaro taro Jovane e Boldimaso, thaj em cikno ano Carstvo e Devleso si pobaro lestar.*

† 7,9 O Isus očekujisada e Jevreja te avol len gasavo pačaipe, al naj sasa len. Vov ni očekujisada te avol e abandijen gasavo pačaipe, al palem, kale manuše sasa. ‡ 7,11 Kava si pašo than kaj o proroko o Jelisije vazdija tare mule e jekhore čhave angleder but šel berša (dik 2. Car 4,8-37). § 7,16 E manuša verovatno dije gođi kaj o Isus sasa baro proroko sar o Ilija il o Jelisije, golese kaj samo von vazdije ani Purani Sovli khanika tare mule (1. Car 17,17-24; 2. Car 4,18-37). * 7,18 O Jovane o boldimaso sasa ano phanglipe. † 7,19 E Jevreja ađučarde kaj o Mesija ka avol o thagar savo ka avol thaj ka spasilen taro rimsko ičaripe. Ni ađučarde te avol samo duxovno spasitelji. O Jovane pindarda e proročanstvura taro Mesija sar so si o Is 42,7; 61,1-2 (dik gija Lk 4,18-19). Gija ađučarda te avol o Isus kraljo, thaj e Jovane thaj averen pravednonen manušen ikalola taro phanglipe, thaj sudil te kaznil e manušen save čhuden e Mesija (dik e Jovaneso vačaripe ano Lk 3,9,16-17), al tare gova vađi khanči ni čerdilo. ‡ 7,22 Kava so čerda o Isus sikadol kaj si vov o Mesija, sar so ane po Lil o proroko Isaija pisisada Is 29,18-19; 35,5-6; 61,1-2. 7,27 Mal 3,1 § 7,28 maškare bijande tare đuvlja si metafora “tare sa e manuša save sesa đuvde”. * 7,28 Duxovno ačhipe e manušengo save živisade angleder so čerdilo o carstvo.

*O Isus sikavol e manušen kaj trubul te prihvatim le em e Jovane
(Mt 11,12-19)*

²⁹ Savore save šunde priznaisade kaj si e Deveso sikaibe šukar, pa i nesave carincura. Gola sesa kola saven o Jovan boldisada. ³⁰ A e fariseja thaj e učitelja tare Mojsijaso zakono čhudije o plan e Devleso savo sasa lende. Von si gola save ni manglje o Jovan te boldol len.

³¹ A o Rajo vačarda: “Kasa gija te uporediv akale manušen save si akana đuvde? Thaj save si? ³² Von si sar manuša[†] save bešen ko drom thaj akharen jekh avere thaj vačaren: 'Bašaldam tumende vesela đilja,[‡] a tumen ni čhelden, bašaldam tumende žalosna đilja a tumen ni rujen.'

³³ Golese avilo o Jovane e boldimaso savo ni hal ni mangro ni pijol ni mol, a tumen vačaren: “O beng ane leste!” ³⁴ Avilo o Čhavo e Manušeso,[§] savo hal thaj pijol, tumen vačaren: dik manuš halano thaj mato, amal e carinconengo thaj e bezehalengo. ³⁵ Al, sa gola so prihvatisade gova sikaibe, phende kaj si e Devleso butđanglipe čačukano!”*

*O Isus šaj te oprostil e bezeha
(Mt 26,6-13; Mk 14,3-9; Jn 12,1-8)*

³⁶ Molisada e Isuse jekh tare fariseja kaso alav sasa Simon te hal mangro ke leste, thaj đelo ano čher e farisejeso thaj čhutape pašo astali.[†] ³⁷ Thaj dik, sasa i đuvli ando foro savače đanglja pe kaj si bezehali, šunda kaj si o Isus pašo astali ano čher e farisejeso, i avili andre. Anda[‡] skupo sung ko čaro savo sasa taro alabasteri. ³⁸ Thaj ačhili pale lese pingre ruja, lija te thovol lese pingre pe jasvencar, thaj pe balencar koslja len thaj čumidija lese pingre, thaj makhlja len e mirosa.

³⁹ A kana diklja o farisejo savo akhardale, vačarda ane peste: “Te avol proroko, bi đanola ko si kaja thaj savi đuvli dolol le[§] golese kaj si bezehali.”

⁴⁰ A o Isus phenda: “Simone! Isima khanči te vačarav tuče. A vov vačarda: “Učitelju, vačar.”

⁴¹ A o Isus vačarda: “Duj देने sesa borči jekhe manušese. Jekh sasa borči panšela rimska dinara* a o dujto pinda. ⁴² Thaj kana len naj sasa te irin, ni manglja palal tare solduj o borči. Vačar ko lenda tare duj po but ka mandol le?”

⁴³ A o Simon vačarda lese: “Dav gođi kolese kas sasa pobaro borči.” A vov vačarda lese: “Gija si, šukar vačardan.”

⁴⁴ Thaj irisajlo premali đuvli em vačarda e Simonese: “Diče li kala đuvlja? Me aviljem ane čo čher, paj ni andan me pingrende,[†] a voj pe jasvencar thoda len, a pe balencar koslja len. ⁴⁵ Ni čumidipe ni dijan man, a voj sar aviljem ni ačhili te čumidol me pingre.[‡] ⁴⁶ Uljesa ni makhljan mo šoro, a voj sungasa makhlja me pingre. [§] ⁴⁷ Golese vačarav tuče: “Baro manglipe sikada mande, golese so si lače oprostime but bare bezeha. Al kase zala oprostime, sikavol zala manglipe.” ⁴⁸ A lače vačarda: “Oprostime si čire bezeha.”

⁴⁹ Thaj ane peste lije te vačaren kola so si lesa pašo astali: “Savo si kava so e bezeha šaj oprostil?”

[†] 7,32 manuša Ano original si čhavore
 [‡] 7,32 Bašaldam ... vesela đilja Ano original Bašaldam ... flauta
[§] 7,34 O Isus korkoro pes akharol o Čhavo e Manušeso * 7,35 O Isus kala izrekasa manglja te phenol da e manuša trubuje te prihvatim e Isuse em e Jovane. [†] 7,36 Bio je običaj na gozbi poput ove večere da bi muškarci jeli dok leže udobno oko stola. [‡] 7,37 Sasa o adeti ane gova vreme e manuša save naj sesa akharde ko hape šajine te aven thaj te dičhen thaj te šunen al ni hana e akhardencar. [§] 7,39 dolol le O Simon mislisada i đuvli te dolda e Isuse, o Isus ka avol andral melalo. Golese mislisada da o Isus naj proroko. * 7,41 rimska dinara Jekh rimsko dinari počinolape jekh dnevica. [†] 7,44 E čherutneso adeti sasa te anol paj thaj kotor kosimase paše pire gosturi te šaj thoven thaj te šučaren pire pingre palo phiripe pe melale droma. [‡] 7,45 I đuvli čumidija e Isuse pingre mesto lese čhama te bi sikavola piro čačukano pokajipe thaj po poniznost. [§] 7,46 Kava sasa adeti kana ađučarol pe e gosto. I đuvli but počastisada golesa so čerda e Isuse. Voj sikada po baro poniznost gija so makhlja lese pingre mesto leso šoro. O Isus vađi sikavola i razlika maškare Simonese ađučaripe e gosto thaj goja đuvli so čerda.

⁵⁰ A e đuvljaće vačarda: “Čo pačaipe ikalda tut. Đa ano mir.”

8

E đuvlja save sledina e Isuse

¹ O Isus pale gova đelo ane forura thaj ane gava. Sikada thaj vačarda taro Lačo lafi taro Carstvo e Devleso, thaj e dešuduj apostolura đe lesa. ² Thaj nesave đuvlja save sesa satarde tare bilače duxura thaj nasvalipe: i Marija (savi akhardola Magdalina, kastar iklile efta benga), ³ thaj i Jovana (romni e Huzosi savo sasa upravitelji ko Irod), thaj i Suzana, thaj avera but đeja save kandije pumare parencar e Isuse thaj lese sikavnen.

O Isus phenol tari kućin (seme)

(Mt 13,1-23; Mk 4,1-20)

⁴ Thaj kana čidijepe but manuša tare sa e forura avile pašo Isus, thaj vačarda lenđe ani paramič: ⁵ “Iklilo o manuš savo čhudola e kućina pire ani njiva, thaj kana sijisada, nesave pele ko drom, e kućina uštadile thaj e čiriklja halje len. ⁶ A e dujta pele pe bara, barile thaj šučile, golese kaj naj sasa paj ani phuv. ⁷ A avera pele ke kangre, thaj barile ane kangre, thaj e kućina tasadile. ⁸ A avera pele pi šukar phuv, thaj barile thaj ande šel droma po but. Vačarda kava thaj dija vika: “Šunen šukar so vačarav tumenđe.”*

E manuša si sar lači thaj bilači phuv

(Mt 13,10-17; Mk 4,10-12)

⁹ A e sikade lese pučlje e Isuse: “Sikav amen savi si kaja paramič?”

¹⁰ A vov vačarda: “O Dol tumenđe dija te đanen o garavipe tare leso Carstvo, a averenđe vačarol ane paramiča, golese kaj gova ačhol ano Sveto lil:

'I te dikhlje ni ka shvatin,

I te šunde ni ka haljaren.'

¹¹ Kaja paramič phenol kava: I kućin si sar o Lafi e Devleso. ¹² A kola save si po drom si manuša save samo šunen, thaj avol o beng, lol o lafi andaro lengo ilo, te ma pačan thaj te ma spasinpe. ¹³ A ko si ko bar gola si manuša save šunen e lošimasa thaj len o lafi sar luluda saven naj koreno. Zala vreme pačan, a kana avol o vreme tare iskušnja, tegani šučon. ¹⁴ A save si ane kangre golasi kola manuša save šunen, thaj o pharipe thaj o barvalipe thaj o guglipe kale životese tasaven len thaj ni den šukar bijandipe. ¹⁵ A save si ki šukar phuv gola si manuša save šunen o lafi, thaj gova lafi ičaren ano šukar thaj iskreno ilo, sa đi kaj ni anen šukar bijanipe.”

Savo šunol e Isuseso sikaibe ka barol leso duxovno đanglipe

(Mk 4,21-25)

¹⁶ Khoni i memeli ni učarol e čaresa kana phabarol la, thaj ni čhuvola talo than e soimaso. Čhuvol la ano memeljako than te šaj okola so aven dičhen o svetlo savo phabol. ¹⁷ Golese kaj sa so si garado ka avol phutardo, thaj so si garado ka đanolpe thaj ka ikljol ko dičhipe. ¹⁸ Pazin sar šunen, golese kas isi, ka dolpe lese[†], a kas naj, ka lolpe lestar[‡] i kova so dol gođi kaj isile.

E Isusesi čačukani familija

(Mt 12,46-50; Mk 3,31-35)

¹⁹ Avile e Isusesi dej thaj lese phrala, § thaj naštine tare but manuša te vačaren lesa. ²⁰ Thaj vačarda lese: “Či dej thaj će phrala ačhen avri, thaj manden te dičhen tut.” ²¹ A o

* 8,8 Originalno ačhol: “Kas isi kana, nek šunol.” 8,10 Is 6,9 † 8,18 kas isi, ka dolpe lese Taro kontekst dičholpe kaj o Isus phenol taro razumipe thaj taro pačaipe. Kava značil: “Kas isi razumipe ka dolpe lese po but razumipe”, il: “O Dol ka čerol kolende save pačan o čačipe te razumin po but” ‡ 8,18 kas naj, ka lolpe lestar Kava značil: “Al kas naj razumipe ka hasarol thaj kava razumipe vov so dol gođi kaj isi len”, il: “Al o Dol ka čerol save ni pačan ano čačipe ni razumin ni kova zala so den gođi kaj razumin”. § 8,19 Ovo su bila Isusova mlađa braća—drugi sinovi Marije i Josipa koji su bili rođeni poslije Isusa. Pošto je Isusov otac Bog, a njihov otac Josip, oni su bili njegova polu-braća.

Isus vačarda lenđe: “Mi dej thaj me phrala si kola save šunen o lafi e Devleso thaj čeren le.”

O Isus vačarol e balvaljače te ačhol

(Mt 8,23-27; Mk 4,35-41)

²² Jekh đive o Isus phenda pe sikadende: “Te nakha ki aver rig e pajesi.” Dije ano čamco thaj đe. ²³ Thaj kana pojdisade o Isus zasuta. Thaj uštili bari balval, o čamco lija te pherdol paj thaj lije te tason, thaj but darajle so sesa ano baro bilačhipe. ²⁴ Thaj e sikade avile pašo Isus thaj lije te den vika: “Rajo! Rajo! Ka tasiva!” Thaj o Isus uštilo, thaj vačarda e balvaljače thaj e bare pajese te ačhen, thaj von ačhile thaj sasa bišundipe. ²⁵ A o Isus vačarda lenđe: “Kaj tumaro pačaipe an mande?” A e sikade darajle thaj čudisajle thaj jekh averese vačarde: “Savo si kava so e balvaljende thaj e pajese vačarol te ačhen, thaj von šunen le?”

O Isus ikalol e melale duxura taro manuš

(Mt 8,28-34; Mk 5,1-20)

²⁶ Thaj resle paši Gerasinsko phuv savi si ki aver rig tari Galileja. ²⁷ Thaj kana iklilo o Isus ki phuv, arakhljala le jekh manuš andaro foro ane kaste sesa beng a but berša. Sasa nango, thaj ni bešlo ano čher, nego bešlo ke limora. ²⁸ Thaj kana dikhlja e Isuse, dija vika thaj pelo angle leste thaj vačarda: “So mande mandar, Isuse Čhaveja embare Devleso? Moliv tut ma mučima.” ²⁹ Golese kaj o Isus već vačarda e melale duxose te ikljol andaro manuš. So mučil le o melalo duxo but vreme. E manuša panglje le ane sinđira thaj arakhljele. Čhinda e sinđira thaj o beng andale ko ačhado than. ³⁰ A o Isus pučlja le: “Sar si čo alav?” Vov phenda: “Legija* (but देने amen)”, golese kaj but beng a sesa ane leste. ³¹ Thaj molisade e Isuse e melale duxura te ma bičalol len ano bezdan.†

³² Paše gotar sasa jekh brego kaj sesa pherdo bale save xana, a e melale duxura molisade e Isuse te mučhol te đan ane bale. Thaj o Isus mukhlja te đan. ³³ Tegani iklile e melale duxura andaro manuš thaj đe ane bale, a e bale taro brego čhudije pe ano paj thaj tasile.

³⁴ Kana diklje so sasa e manuša save arakhlje e balen, našle thaj đe te vačaren ano foro thaj ane gava. ³⁵ Thaj iklile e manuša te dičhen so sasa. Kana avile pašo Isus, arakhlje e manuše kastar iklile e melale duxura. A o manuš bešol urado thaj gođaver paše Isuseso pingre, thaj von darajle. ³⁶ A kola save gova diklje vačarde averende sar o Isus sastarda e manuš ane kaste sesa e beng a. ³⁷ Thaj sa e manuša tari Gerasa thaj e tare pašutne thana phende e Isuseso te đal lendar, golese kaj but darajle. A o Isus dija ano čamco thaj irisajlo palal ani Galileja.

³⁸ O manuš kastar o Isus ikalda e melale duxuri molisade e Isuse te đal leša, a o Isus mukhlja le vačarindoj: ³⁹ “Iri tut ane čo čher, thaj vačar sa so čerda tuče o Dol.” O manuš đelo thaj vačarda maškaro sa o foro so čerda lese o Isus.

O Isus sastarol e đuvlja thaj vazdol tare mule e čhejora

(Mt 9,18-26; Mk 5,22-43)

⁴⁰ Thaj kana irisajlo o Isus tare aver rig e jezerosi, e manuša sesa bahtale kana dikhlje le, golese kaj savore ađučarde le. ⁴¹ Thaj dik, avilo jekh manuš saveso alav Jair, savo si angluno ani sinagoga, avilo thaj pelo ke koča anglo Isus. Thaj molisada le te avol ane leso čher ⁴² Golese kaj sasa le jekhori čhej tare dešuduj berš, thaj voj sasa đi o meripe.

Thaj kana pojdisada o Isus e Jaireso ane leso čher, čičidijele e manuša. ⁴³ Thaj maškare manuša sasa jekh nasvali đuvli taro e rateso thavdipe dešuduj berš. I đuvli sa po barvalipe so sasa la dija e sastarutnende thaj ni jekh naštine te sastarol la. ⁴⁴ Voj avili od palal e Isuseso thaj doldape tare leso teluno kotor taro fostano, thaj sigate ačhada la o ratvalipe lako. ⁴⁵ Thaj vačarda o Isus: “Ko doldape gova pe mande?” Đi jekh lendar phende da naj von, a o Petar vačarda: “Rajo! E manuša trujal tute čičidije tut, a tu puče: 'Ko doldape

* 8,30 Legija si grupa vojnika tare 6 milje vojnika. † 8,31 bezdan si phanglipe paše beng a (melale duxura).

pe mande?"⁴⁶ A o Isus vačarda: "Neko doldape pe mande, golese kaj osetisadem zor kaj iklili mandar. ⁴⁷ Thaj kana diklja i đuvli kaj našti garadol, avili darandoj, peli angla leste, thaj vačarda angle sa e manuša sose doldape pe leste thaj sar tare jekh drom sastili. ⁴⁸ Thaj o Isus vačarda lače: "Mi čhej! Čo pačajipe sastarda tut. Đa ano mir."

⁴⁹ Dok o Isus vačarda e đuvljače, avilo jekh andaro čher e angluneso e sinagogako thaj vačarda lese: "Jaire, muli či čhej. Ma muči e učitelje."

⁵⁰ Kana šunda gova o Isus, vačarda lese: "Ma dara, samo pača. Voj ka uštol."

⁵¹ A kana o Isus avilo ano čher, ni dija khoni te đal andre sem o Petar, o Jovan thaj o Jakov, thaj e čhejorako dad em dej. ⁵² Thaj savore ruje andaro ođi pale late, a o Isus vačarda: "Ma roven. Ni muli. Sovol."[‡]

⁵³ Thaj asaje e Isuseso golese kaj đanglje so muli. ⁵⁴ Vov dolda e čhejora taro va, thaj dija vika vačarindoj: "Čhejorije, ušti! ⁵⁵ Thaj irisajlo lako duxo, thaj uštili sigate, thaj o Isus vačarda lenđe te den la te hal. ⁵⁶ Thaj lako dad thaj lači dej sesa začudime. A vov vačarda lenđe khanikase te ma vačaren so sasa.

9

O Isus bičhalol e dešudujen apostoluren

(Mt 10,9-14; Mk 6,7-13)

¹ O Isus dija vika e dešuduj apostoluren thaj dijalen zor thaj baripe pe sa e bilače duxura, thaj te sastaren taro nasvalipe. ² Thaj bičhalda len te vačaren taro thagaripe e Devleso, thaj te sastaren e nasvalen. ³ Thaj vačarda lenđe: "Khanči ma len dromese, ni rovli ni trasta ni so te han ni pare, thaj te ma avol tumen po duj fostanura. ⁴ Kana bešen an nesavo than, ačhen ane jekh čher, i gothar pojdin an aver than.* ⁵ Te ni manglje tumen ane gova than, ikljen gothar thaj tresin o praho tar tumare pingre,[†] sar znako da si kriva so ni lije o lafi e Devleso.

⁶ Thaj kana iklile, đe te taro than ko than thaj vačarde o Lačo Lafi thaj sastarde e manušen ke sa e thana.

O Irod si bunimo

(Mt 14,1-2; Mk 6,14-16)

⁷ Thaj kana šunda o Irod o vladari,[‡] sasa bunimo golese kaj nesave vačarde kaj o Jovane savo boldol uštilo tare mule. ⁸ Avera vačarde kaj sikadilo ki phuv o Ilija, a nesave kaj uštilo tare mule nesavo proroko taro purano vreme.

⁹ Thaj vačarda o Irod: "E Jovaneso šoro me čhindem, a ko si kava kastar gasave čudura šunav?" Thaj manglja te dičhol e Isuse.

O Isus parvarol pobut tare pand milje manušen

(Mt 14,13-21; Mk 6,32-44; Jn 6,1-13)

¹⁰ Kana irisajle e apostolura, vačarde e Isuseso sa so čerde. O Isus pe sikadencar đelo te avol korkoro lencar pašo foro savo akhardol Vitsaida. ¹¹ Thaj but manuša šunde kaj đal o Isus thaj lije te đan pale leste. O Isus phenda lenđe kaj šukar avile. Thaj lija te vačarol lenđe taro Carstvo e Devleso thaj sastarda e nasvalen. ¹² Kana lija o đive te načhol, avile e dešuduj apostolura thaj vačarde: "Te mukha e manušen? Nek đan ane pašutne gava thaj ane thana kaj šaj te aračhen khanči hamase thaj kaj šaj te soven, golese kaj sam ko than kaj naj khanči."

¹³ A o Isus vačarda lenđe: "Den len tumen khanči te xan." Thaj von vačarde lese: "Amende naj po but tare pand mangre thaj duj mače. Amen li te đa te čina sa kale

[‡] 8,52 Isus je znao da je djevojka mrtva. Rekao je da spava jer je znao da će nju uskoro uskrisiti od mrtvih. Isus je također upotrijebio riječ "spavati" kako bi govorio o Lazarevoj smrti (Jov 11,11-14), drugoj osobi koju je uskrisio od mrtvih. * 9,4 Trebaju biti zadovoljni s hranom i sa smještajem koji im domaćin nudi; ne smiju tražiti bolji smještaj. Ali, naravno mogu posjetiti druge kuće da tamo propovjedaju Radosnu vijest. † 9,5 Gova si ani tradicija e Jevrejende. -Znako pašo baro odbipe, golesa sikade kaj ni manglje ni i prašina tar gova foro pe lenđe pingre ‡ 9,7 Irod o vladari "tetrah" kate vačarol pe taro Herod Antipa savo sasa vladari jekh tare štar kotora taro Izrael.

manušende te xan?" ¹⁴ A gothe sesa paše pand milje murša. [§] A o Isus vačarda pire sikadende: "Čhuvan len te bešen po pinda देने." ¹⁵ Thaj čerde gija, thaj bešjarde len sa. ¹⁶ Thaj o Isus lija gola pand mangre thaj e mačhen, thaj dikhlja ano čeri, bahtarda len thaj phaglja e mangre, thaj dija ke sikade te den e manušen. ¹⁷ Thaj halje thaj čhalile savore, thaj čidije dešuduj korpe okolestar so ačhilo so halje e manuša.

O Petar dikhlja kaj si o Isus o Hrist

(Mt 16,13-16; Mk 8, 27-29)

¹⁸ Kana o Isus jekhdrom molisajlo e Devlese, lesa sesa lese dešuduj sikade, thaj pučlja len: "So vačaren e manuša ko sem me?" ¹⁹ A e sikade vačarde lese: "Nesave manuša vačaren kaj san o Jovane so boldol, a avera kaj san o Ilija o proroko, a nesave kaj san jekh tare purane prorokura savo uštulo tare mule." ²⁰ A o Isus pučlja len: "A tumen so den gođi ko sem me?" A o Petar vačarda: " Tu san o Hristos bičhaldo taro Dol."

O Isus vačarol tare piro meripe

(Mt 16,1-23; Mk 8,31-33)

²¹ A o Isus zurale vačarda e sikadende ma khanikase te vačaren kaj si vov o Hrist. ²² Thaj phenda: "Kaj me o Čhavo e Manušeso, trubul te avav but mučimo, thaj e phuredera, e šerutne sveštenikura thaj e učitelja tare Mojsijaso zakono,* ka čhuden ma thaj ka mudaren ma, thaj trito đive me ka uštav."

So trubul manuš te čerol te šaj avol e Isuseso sikado

(Mt 16,24-28; Mk 8,34-9,1)

²³ A o Isus savorende vačarda: "Ko mandol te đal pale mande nek ačhavol korkoro pes thaj nek lol o krsto†piro svako đive thaj nek đal pale mande. ²⁴ Golese ko mandol po đuvdipe te aračhol, ka hasarol le, a ko hasarol po đuvdipe paše mande vov ka aračhol le. ²⁵ Thaj savo šukaripe ka avol e manuše ako sa o sveto dobil, a pes hasarol il pese bilače čerol?‡ ²⁶ Golese ko lađal mandar thaj tare me lafura lestar i me o Čhavo e Manušeso ka lađav kana ka avav ani slava mingri savisi slava me Dadesi thaj e sveta melekuređi. ²⁷ Čače vačarav tumende: 'Nesave tumendar save sen kate ni ka meren dok ni dičhen o thagaripe e Devleso.'"

O Mojsije thaj o Ilija sikadile e Isuseso

(Mt 17,1-13; Mk 9,2-13)

²⁸ Thaj kana nakhle ohto đive pale gova, o Isus lija e Petre e Jovane thaj e Jakove thaj iklilo ko brego te molilpe e Devlese. ²⁹ Thaj kana molisajlo leso muj čerdilo averčhane, thaj lese šeja čerdile parne thaj sjajna. ³⁰ Thaj dik, duj manuša vačarde e Isusesa. Gola sesa o Mojsije thaj o Ilija. ³¹ Sikadile ani slava,§ thaj vačarde tare leso ikljipe* savo trubuja te avol ano Jerusalem. ³² A o Petar thaj kala so sesa lesa von zasute, čim đungadile diklje e Isuse ani slava thaj duje manušen sar lesa ačhen. ³³ Thaj kana lije te crden pe o Mojsije em o Ilija, o Petar phenda e Isuseso: "Rajo! Šukar kaj sam kate, thaj te čera trin senice: Jekh tuče, jekh e Mojsijase thaj jekh e Ilijase": Ni đanglja so te vačarol ³⁴ A dok vov gova vačarda avilo o oblako, thaj von darajle kana učharda len o oblako. ³⁵ Thaj šunde glaslo andare oblakura vačarindoj: "Kava si mingro čhumidimo čhavo save me birisadem, le

§ 9,14 Gothe sesa 5 milje murša, e đuvlja em e čhavore ni đinglje pe. * 9,22 E starešine, e šerutne sveštenikura thaj e učitelja tare Mojsijaso zakono zajedno prestavisade sa e Jevrejende vođen. † 9,23 Manuš savo sasa već osudimo te merol raspimo, inđarola bi o upruno kotor taro krsto đi ko than kaj ka mudaren le.
Kale vačarimasa, o Isus manglja te phenol: 1. Te mangljam te ava lese sikade, mora odrekni amen tare amare želje ke kaja phuv, thaj mora te ava spremna te šuna e Isuse.
2. Kaj trubul te ava spremna svako đive te trpi i te mera golese so sam lese sikade.
3. Solduj uprpune opcije - rečenice. ‡ 9,25 ko original ačhol: 'So o manuš ka postignil ako prelol sa i phuv a hasarol thaj upropastil pes?'
 § 9,31 il sjaj * 9,31 Lafi savo si kate irime ki romani čhib si ikljipe, a ki grčko čhib si Izlazak, so sikavol ko značaj e Isuseso meripe. Ani Purani sovli "Ikljipe" odnosilpe po putaripe- oslobodipe e Izraelsko narodo taro egipatsko phanglipe. E Hristoso meripe ko krsto si "Ikljipe", a gova si, delo taro okupljenje, savesa o Dol ikalol e manušen taro phanglipe tare bezeha.

mangav te šunen.”³⁶ Thaj kana šundilo o glaso aračhilo o Isus korkoro. Thaj von khanči ni vačarde khanikase, ane gola đivesa so diklje.

O Isus ikalol o melalo duxo taro čhavo
(Mt 17,14-19; Mk 9,14-29)

³⁷ A thearinto đive o Isus em lese sikade sar ulile taro brego, but manuša avile ko Isus.
³⁸ Thaj dik, tare but manuša jekh akharda le: “Učitelju! Moliv tut dik pe mo čhavo golese kaj si jekhoru.”³⁹ Thaj dik, dolda le o melalo duxo, thaj tari jekh drom lija te dol vika, thaj te ikljol lestar i spuma taro muj, thaj o duxo ni ačhavol le thaj uništila le.⁴⁰ “Molisadem čire sikaden te traden le, von naštine.”⁴¹ Thaj o Isus vačarda lenđe: “O, bipačače thaj bilače manušalen!† Tumencar sem sa kava vreme, a tumen još ni pačan, pučav ma vađi kozom trubul te trpiv tumen. An mande će čhave akari!”⁴² A dok avola kare leste o beng perada le ki phuv ane grčura, thaj lija te tresil le. A o Isus phenda e melale duxose te ikljol, thaj sastarda e čhave, thaj dija le lese dadese.⁴³ Savore sesa divime e Devlese zuralimasa. Thaj savore divisajle sa okolese so o Isus čerola, o Isus pe sikadenđe vačarda:

⁴⁴ “Šukar šunen e lafura kala: 'golese kaj Me o Čhavo e Manušeso trubul te avav dindo ane vasta e manušenđe.”⁴⁵ A e sikade ni haljarde kala lafura, golese kaj sasa lendar garado te našti haljaren, thaj darajle te pučen le kale lafese.

E ponizna si embare ane Devlese jakha
(Mt 18,1-5; Mk 9,33-37)

⁴⁶ Thaj e sikade lije te vačaren maškar pumende ko si lendar em baro.⁴⁷ A o Isus đanglja so si ane lengo ilo, vov lija e čhavore čuta le angle peste,⁴⁸ thaj o Isus vačarda lenđe: “Savo primil kale čhavore ane mingro alav, man primil, thaj ko man primil, primil me Dade savo bičhalda man, golese ko si maškare tumende em cikno, len o Dol dičhol embare.

Ko naj protiv tumende tumencar si
(Mk 9,38-40)

⁴⁹ A o Jovane vačarda: “Rajo! Dikljam jekhe će alavesa tradol e bengen, thaj amen vačardam lese te na čerol gova, golese kaj ni đal amencar pale tute.⁵⁰ Thaj o Isus vačarda lese: “Mučhen le, golese ko naj protiv tumende tumencar si.”

E Samarijancura ni manglje e Isuse

⁵¹ Thaj kana sesa paše e đivesa te iril pe ko čeri, o Isus pojdisada ano Jerusalim.
⁵² Thaj bičhalda glasnikuren angle peste, thaj von đele thaj avile ano gav ani Samarija te lačharen lese kaj te sovol.⁵³ Thaj ni manglje le gothe e manuša, golese kaj dikhlje kaj đal ano Jerusalim.‡⁵⁴ Thaj kana dikhlje e sikade lese o Jakov thaj o Jovane pučlje e Isuse: “Rajo! Mande li te phena te uljol i jag taro čeri thaj te hasarol len?§⁵⁵ A o Isus irisajlo thaj dija vika pe lende.*⁵⁶ Thaj đele ane aver gav.

O Isus mandol te mekha sa thaj te đa lese dromesa
(Mt 8,19-22)

⁵⁷ A kana đele avere dromesa nesavo vačarda e Isuse: “Rajo! Me ka đav tusa kaj tu đa.”
⁵⁸ Thaj o Isus vačarda: “E lisicen isi len hva thaj e čiriklja isi len gnezdura: Me o Čhavo e Manušeso najma kaj mo šoro te pašljarav.†

⁵⁹ O Isus averese vačarda: “Ajde pale mande.”

† 9,41 Ko grčko lil ačhol- generacija il naraštaj. ‡ 9,53 E Samarijancura em e Jevreja ni mangljepe maškar peste. Golese e Samarijancuri ni manglje te pomognin e Isuse pe leso đajpe ano Jeruzalem- glavno foro e Jevrejengo § 9,54 O Jakov em o Jovan pende zake kaja metoda taro sudipe, golese so đanglje kaj e prorokura sar o Ilija sudisade e manušen save čhudije e Devle peštar (2. Car 1,10-12). * 9,55 An nesave grčka lila ačhol- Thaj vačarda: Ni đanen tar savo duho sen, me o Čhavo e Manušeso ni aviljem te mudarav e manušengo đuvdipe nego te spasiv- ikalav. † 9,58 O Isus iril e vačarimasa te sikavol e manuše sar si gova kana si leso sikado. O Isus phenol lese golesa te gova manuš đala pale leste, šaj gova manuš ni ka avol le čher.

A o manuš vačarda: “Rajo! Muk ma angleder te đav te prahov me dade.”[‡]

⁶⁰ A o Isus vačarda lese: “Ačhav e mule, nek prahon e mulen,[§] a tu ajde vačar taro thagaripe e Devleso.”

⁶¹ A aver vačarda: “Rajo! Me đav pale tute, al muk te đav te oprostiv man mingre čerutnencar.”

⁶² A o Isus vačarda lese: “Ni jekh naj lačhardo pašo thagaripe e Devleso savo čhuvol po va ko plugo te oril a dičhol palal.”*

10

O Isus bičhalol eftavardešedujen sikaden te navestin o Carstvo e Devleso
(Mt 11,21-27; 13,16-17)

¹ A pale gova odredisada o Rajo averen eftavardeše thaj dujen sikaden,* thaj bičhalda len duj po duj angle peste ane sa e forura thaj ane thana kaj manglja te đal. ² A o Isus vačarda lenđe: “O čidipe-žetva si bari a bučarne si zala, golese tumen molin e gospodare taro čidipe te bičhalol e bučarnen ki po čidipe.[†] ³ Đan, ak bičhalav tumen sar terne bakren maškare ruva. ⁴ Ma inđaren šljanpiko ni traste ni urajimase ke pingre, thaj dok phiren ma ačhen te vačaren ko drom khanikasa te ma hasaren tumaro vreme.

⁵ Ane savo čher aven angleder vačaren: “Mir ane kava čher.” ⁶ Thaj ako avol gothe o čhavo taro mir, tumaro mir ka ačhol pe leste, ako naj, ka irilpe tumenđe tumaro mir. ⁷ Kana đan an nesavo čher, ma phiren tari jekh ke aver. Ačhen ke jekh than, thaj xan thaj pijen so isi len,[‡] golese kaj o bučarno dostojno pe platače. ⁸ Kana den ane nesavo foro i gothe manden tumen, xan so anen angle tumende. ⁹ Sastaren e nasvalen save si ane gova foro, thaj vačaren lenđe: “Kava sikavol tumenđe kaj si o thagaripe e Devleso paše.” ¹⁰ A kana đan an nesavo foro i ni manden tumen, ikljen ko drom lengo thaj vačaren: ¹¹ “Thaj o praho taro tumaro foro savo si pe amende kosa amendar sar znako da o Dol ka sudil tumenđe.[§] Al te đanen paše avilo tumenđe o Carstvo e Devleso. ¹² Vačarav tumenđe kaj i Sodomaće* ka avol po lokho ko đive e Sudoso nego gole manušenđe gole forose!

Kazne paše bipokajime forura
(Mt 11,20-24)

¹³ Pharo tumenđe, manušalen taro Horazine! Pharo tumenđe, manušalen tari Vitsaida! Golese kaj te čerdona sar ano foro Tir thaj ano foro Sidon čudura so sesa tumende, dumutane bi uravea šeja čerde taro dorikalo pohtano thaj bi čhuvana pe peste praho thaj bešindoj von bi pokajinape.[†] ¹⁴ A e manušenđe taro Tir thaj e manušenđe taro Sidon ka avol položke ko sudo nego tumenđe. ¹⁵ A tumen manušalen taro Kafarnaum! Đi o čeri li ka ušten? Ka peren đi ko than kaj si e mule - had. ¹⁶ Ko tumen ašunol, man ašunol, thaj ko tumen čhudol, man čhudol, thaj čhudol kole so man bičhalda.

[‡] 9,59 Naj jasno dal o dad gole manušeso mulo thaj vov sigate ka prahol le il mandol o manuš nesavo pobaro vreme te ačhol đi kaj leso dad ni merol pa tegani te prahol le. Poenta si ane gova kaj o manuš mandol khanči te čerol angleder so đal palo Isus. [§] 9,60 O Isus baš gija ni dol gođi kaj e mule ka prahon averen mulen. O značenje paše “mule” šaj avol: -br/>1. Gova si metafora paše kola save sigate ka meren il -br/>2. gola si kola save ni đanen pašo Isus thaj duxovno si mule. Akate si poenta kaj o sikado nisose ni smil te ačhavol le golestar te đal palo Isus. *

^{9,62} Khoni ni dičhol palal kana oril i phuv našti vodil o plugo kaj trubul te đal. Gova manuš trubul leso dičhipe te avol anglal te bi lače orila i phuv->So bi vačharasa manuš savo đal e Devlesa našti iril pe palal an po đuvdipe savo sasa le ano sveto. ^{10,1} Ane nesave rukopisura ačhol: eftavardešen. (Thaj ano stiho 10:17) [†] ^{10,2} O Isus podrazumil kaj isi but manuša save si spremna te den ane Devleso Carstvo, al naj but sikade te pomožin em te sikaven e manušen.

[‡] ^{10,7} Isus ni vačarda da von trubul te ačhen an gova čher sa o đive, nego kaj trubul te soven an gova čher sa e raća đi kaj si odori; avere lafurencar, “Ma soven ane avera čhera sa jekh rat”. [§] ^{10,11} Gova si simbolično bući savasa sikadol pe kaj čhuden e manušen tare gova foro; il: “Gija, sar tumen so čhudijen amen, thaj o Dol gija čhudol tumen.”

* ^{10,12} Bog je unišio sumpornim ognjem ljude u gradu Sodomi jer su bili vrlo zli (vidi 1. Mojs 19,24–28). [†] ^{10,13} An goja kultura, e manuša bi phiravana šeja čerdi taro dorikalo pohtano, savo našti piravol pe thaj naj udobno, thaj bi bešena ano praho, te bi sikavana da lenđe žal so grešisade anglo Dol.

O Isus sikavol e sikaden so si em važno

¹⁷ Irisajle kola eftavardeš thaj duj sikade bahtardimasa thaj vačarde e Isuses: “Rajo! e benga pokorisajle amende ke čiro alav.† ¹⁸ A Isus vačarda lende: “Me dikhljem e Sotona kana pelo taro čeri sar munja.‡ ¹⁹ Ak dijem tumen zor te ačhen pe sapa thaj pe škorpije* thaj pe sa o zuralipe e dušmanos,† thaj khanči ni ka avol tumende. ²⁰ A golese tumen ma aven bahtale so e duxura pokorinpe tumende, nego aven bahtale so tumare alava pisime ko lil e Devleso ano čeri.” ‡

Bahtarde si sa okola save prihvatin e Isuseso lafi

(Mt 11,25–27; 13,16–17)

²¹ Ane gova časo lošalisajlo o Isus ano duxo thaj phenda: “Hvaliv tut, Dade, Rajo e čeriso thaj e phuvako, so garadan čo čačipe tare butđangle thaj tare razumna a vačardan e ciknende.‡ Va, Dade, golese kaj si gova čiri volja.” ²² Thaj irisajlo o Isus pe sikade thaj vačarda: “Sa mande dija o Dad mingro, thaj khoni ni đanol ko si o Čhavo sem o Dad, ni ko si o Dad sem o Čhavo, thaj ako o Čhavo mandol nekase te vačarol.*” ²³ Thaj irisajlo e sikadenđe korkore kana sesa thaj vačarda lende: “Bahtarde si e jakha so dičhen so tumen dičhen. ²⁴ Golese vačarav tumende kaj but prorokura thaj carura manglje te dičhen man thaj ni dikhlje, thaj manglje te šunen man thaj ni šunde.

O Isus sikavol taro đuvdipe bizo meripe

(Mt 22,34–40; Mk 12,28–31)

²⁵ Thaj uštulo jekh tare učitelja taro Mojsijaso zakono te iskušil le thaj pučljale: “Učitelju! So trubul te čerav te avol ma životu bizo meripe?”

²⁶ A o Isus vačarda lese: “So si pisimo ane Mojsijaso zakono? Sar tu gova haljare?”

²⁷ A vov phenda e Isuses: “Čumide e Rajo e Devle čire sa e ilesa čiresa, sa e ođesa čiresa, thaj sa e zorasa čirasa, thaj sa e gođasa čirasa, thaj mang† će pašutne kozom mande korkore tut.”

²⁸ A o Isus vačarda lese: “Šukar vačardan. Čer gova thaj ka avol tut đuvdipe bizo meripe.”

²⁹ A o učitelji taro zakono manglja te pravdilpe, pa pučlja e Isuse: “Ko si mo pašutno?”‡

³⁰ A o Isus vačarda lese: “Jekh manuš ulilo taro Jerusalem ano foro savo akhardol Jerihon, thaj dolde le e čora, save uljarde lese šeja thaj marde le. Đele pese thaj ačhade le opaš mule pašo drom. ³¹ Thaj slučajno gole dromesa nakhlo nesavo jevrejsko svešteniko, thaj dikhlja le em crdijape lestar ki aver rig i nakhlo. ³² Gija i o Levito e sveštenikoso kandino kana avilo ke gova than avilo paše, dikhlja le thaj nakhlo. ³³ A nesavo Samarijančo§ avilo paše leste, dikhlja le pa pelo lese žal, ³⁴ thaj avilo koslja lese rane uljesa thaj moljasa, thaj pačarda len čutale ke po her thaj indarda le ani mehana, thaj diklja pe leste. ³⁵ Thaj theara đive kana lija te đal ikalda duj grošura* dija ko manuš kasi sasa i mehana, thaj phenda lese: ‘Dik pe leste, thaj te trošisadan po but me ka počinav kana ka irima.’”

³⁶ “So den gođi akana?” Pučlja o Isus. “Tare kala trin đene ko sikadilo thaj sasa po pašutno kolese so doldele e čora?”

³⁷ A učitelji e zakoneso phenda lese: “Savepe pelo žal thaj savo čerda milosrđe.”

‡ 10,17 Kate o “alav” odnosil pe ke Isuseso moć em autoritet. § 10,18 O Isus koristil kaja paramič te bi uporedila sar o Dol pobedisada e Sotona, di kaj lese 72 sikade propovedisade ane forura
-Odnosno Sotona pelo taro čeri sar i munja savi čalavol premali phuv. * 10,19 Verovatno si e sapa thaj e škorpionura metafora za ke bilače duxura. † 10,19 O Dušmano si o Sotona. ‡ 10,20 O Dol pisisada lende alava, sar građanuri e čerise, thaj gova značil kaj isilen đuvdipe bizo meripe. § 10,21 Kava odnosil pe šaj pe kola save naj len but sikajpe, al si spremna te prihvatin e Isuseso sikajipe sar se e cikne čhavore save si spremna te šunen kolen ane kaste pačan. * 10,22 Vlast, autoritet, zor, čačipe, thaj aver. 10,27 5. Mojs 6,5 † 10,27 voli, čumide 10,27 3. Mojs 19,18 ‡ 10,29 Kava manuš manglja te đanol kas trubul te mandol, avere lafurencar: “Kas trubul te dikav pašutne thaj te mangav sar korkore man?” § 10,33 E Samarijančura si manuša save mrzina e Jevrejen, thaj von len. * 10,35 Ko original ačhol: duj denara save si duj dnevnice.

A o Isus vačarda lese: “Đa, thaj tu čer gija.”

E Isuso lafi trubul te avol amende ko prvo than

³⁸ A kana ěele premalo Jerusalem, o Isus avilo ane jekh gav, a jekh đuvli, akhardola Marta, lija le ane po čer. ³⁹ Thaj la sasa phen, akhardola Marija, savi bešli paše pingre e Isusese thaj šunda leso vačaripe. ⁴⁰ A i Marta dikhlja po but ani buči em sar emlačhe te kandol le, thaj avili pašo Isus thaj vačarda lese: “Rajo! Šukar li si kava so mi phen ačhada ma korkora te kandav tut? Vačar lače te pomožil ma.” ⁴¹ A o Isus irindoj vačarda lače: “Marto! Marto! Sikiritu tut thaj trudi tut butese. ⁴² A samo jekh trubul. I Marija ěi phen birisada šukar kotor, te šunol mo lafi savo ni ka lolpe latar.”

11

O Isus sikavol pe sikaden sar te moli amen

(Mt 6,9-13; 7,7-11)

¹ Kana o Isus molisajlo e Devlese ki jekh than thaj kana ačhilo, vačarda lese jekh tare sikade: “Rajo, sikav amen te moli amen e Devlese, sar o Jovane e boldimaso so sikade pire sikaden.”

² O Isus vačarda lenđe: “Kana molin tumen vačaren: 'Dade amareja ko ěeri“,

te svetilpe ěo alav* ,

te avol ěo thagaripe† ,

te avol ěiro mandipe ki phuv sar ko ěeri,

³ Hamase so trubul amen de amen svako ěive,

⁴ Thaj oprostni amare bezeha, sar amen so oprostni okoleđe so čeren bezeha premal amende‡!

Thaj crde amen taro iskušenje.”

⁵ Thaj o Isus vačarda: “Sar khoni te đal ke po amal ki opaši rat, thaj te rodol mangro lestar thaj te pučol le: 'Amala, dema trin mangre ođile, ⁶ golese kaj avilo mande amal, thaj naj so te čhuvav anglal leste.' ⁷ A vov andral phenda lese: 'Ačhav ma ko miro, mo vudar si phanglo thaj me čhave si manca ano than e pašljimaso, thaj našti uštav te dav!?' ⁸ Thaj vačarav tumenđe: Ako ni uštilo kaj si leso amal, ka uštol golese so uporno čalavol ko udara .“§

⁹ A me vačarav tumenđe: “Manden thaj ka dolpe tumenđe; roden thaj ka aračhen, maren thaj ka putavol tumenđe. ¹⁰ Golese kaj savore save manden, dolpe lenđe, save roden aračhen, save maren, putardol lenđe.

¹¹ Savo dad tumendar: kana bi o čhavo rodola mačhe, dol le ke gova than sape? ¹² Il te manglja angro dol le škorpija? ¹³ Kana tumen, bišukar, đanen šukar buča te den tumare čhaven, kobor pobut tumaro dad taro ěeri ka dol tumen Duxo Sveto kolende save roden lestar?”

O Isus em o thagari e bengengo

(Mt 12,22-30, 43-45; Mk 3,22-27)

¹⁴ Thaj jekh drom o Isus tradija e benge taro manuš savo naštine te vačarol, kana iklilo o beng lestar vov lija te vačarol, thaj zadivime e manuša sesa. ¹⁵ A nesave lendar vačarde: “ Vov tradol e Veelzeluvesa* e bare bengesa e bengen. ¹⁶ A avera iskušisade e Isuse gija so rodije znakura te dičhen dal si bičhaldalo taro Dol. ¹⁷ Thaj o Isus đanglja so den gođi thaj phenda lenđe: “Savo thagaripe ulavolpe korkoro pestar, ka ačhol pusto,

* 11,2 Savore nek den ěe alavese čast tuće Devlese. † 11,2 Kava značil te širil pe em te barol e Devlesi vladavina ki phuv ‡ 11,4 To je poniznost, a ponizna osoba uvijek oprašta drugima nepravde koje su joj učinili. Zato nas Isus uči da kažemo, „otпусти nam grijehe naše kako i mi otpuštamo dužnicima našim“. Dajemo kako smo i sami darivani.

Opraštamo jednako kako smo i sami zadobili oproštenje § 11,8 Ako ěe čak komšija, koji te ne voli, dati ono što ti treba kada se besočno moliš, koliko ěe više Bog, koji je dobar otac i koji te voli, dati ono što ti treba kada se besočno moliš.

* 11,15 Veelzeluves-e bengengo angluno

thaj o čher savo ulavolpe korkoro pestar, ka perol. ¹⁸ Gija i o beng te uladape korkoro pestar, sar ka ačhol leso thagaripe? Vačaren kaj e Veelzevulesa tradav e bengen. ¹⁹ Ako me e Veelzevulesa tradav e bengen, tumare čhave kasa traden len? Golese von ka aven tumare sudije. ²⁰ Thaj ako me e Devlese najesa tradav e bengen, onda avilo tumende o thagaripe e Devleso. ²¹ Kana o zuralo[†] naoružilpe, thaj aračhol po čher, leso barvalipe si ko miro. ²² Al kana avol po zuralo lestar, thaj pobedil le, thaj lol sa leso oružije ane savo pačaja, thaj ulavol so lol lestar. ²³ Savo naj manca, protiv mande si, thaj ko manca ni čidol, vov onda čhorol. ²⁴ Kana o melalo duxo ikljol andaro manuš, đal ke thana kaj naj kanči te rodol mir, thaj kana ni aračhol vačarol: “te irima ano mo manuš kotar iklijem.” ²⁵ Thaj kana iril pe aračhol šulado thaj namestimo. ²⁶ Tegani đal thaj aračhol efa averen duhuren pobilače pestar, thaj avol andre te bešol, thaj avol e manušese po bilače nego angleder.” ²⁷ A kana gova vačarda o Isus, vazdija po glaslo jekh đuvli savi šunda le, thaj vačarda: “Bahtardo o đī savo inđarda tut, thaj e čučende save piljan!” ²⁸ A o Isus vačarda: “Bahtarde si kola so šunen o Lafi e Devleso thaj čeren le.”

E Jonaso znako

(Mt 12:38-42)

²⁹ E manuša but čidijepa pašo Isus te šunen le thaj vov lija te vačarol: “Kava bijanipe (generacija) si bilačo. Roden znako, thaj ni ka dolpe lenđe znako sem znako e Jonaso e prorokoso. ³⁰ Golese sar so sasa o Jona znako e Ninivljanenđe, gija o Čhavo e Manušeso ka avol znako kale bijanimase. ³¹ I Carica taro jug[‡] ka uštol ko sudo e manušencar tar kava bijanipe, thaj ka sudilen, golese kaj odural avili taro empalune phuva te šunol o butđanglipe e Solomoneso, a dikh, kate si tumencar i po baro taro Solomon. ³² E manuša tari Ninevija ka ikljen ko sudo kale bijanimasa, thaj ka sudin le, golese kaj kajisajle taro sikajipe e Jonaso, a dikh kate si tumencar i pobaro taro Jona.”

O svetlo em i tama ano telo

³³ “Khoni ni phabarol i memeli pa te čhuvol la talo garado than, ni taro čaro, nego čhuvol la ko than e memeljako te šaj dičhen o svetlost okola so den ano čher. ³⁴ Čiri jakh si sar memeli e telose. Ako gija čiri jak si sasti, sa čo telo ka avol osvetlimo. Ako si čiri jakh bilači, čo telo ka avol ani tama. ³⁵ Dik gija o svetlost savo de gođi kaj si ane tute ma te avol tama. ³⁶ Golese ako si sa čo telo osvetlimo thaj naj nisavo deo naj ani tomina, ka avol sa osvetlimo sar kana i memeli čerol tuče svetlo.”

Šov prekora e farisejonenđe

(Mt 23:1-36)

³⁷ Thaj kana o Isus vačarola, jekh tare fariseja dija le vika te hal mangro ke leste. Thaj o Isus đelo ke leste i bešlo ki sinija. ³⁸ A o farisej čudisajlo kana diklja so o Isus bešlo a angleder golestar ni thoda pe vasta[§] anglo hape. ³⁹ A o Rajo vačarda lese: “Akana tumen e fariseja avral thoven o tahtaj thaj o čaro, a andral si pherdi pohlepa em bilačipe. ⁴⁰ Bigođače! Naj li o Dol kova savo čerda andral thaj čerda em avral? ⁴¹ Al den milostinja iz andral, okova so but garaven, sar milostinja okolende kase trubul pa ka aven sa thode. ⁴² Pharo tumenđe e farisejenđe so den dešto kotor tari nana thaj tari ruta thaj taro sa o povrće, a ni marin zaki pravda thaj o mandipe e Devleso. Kava trubujen te čeren, a kova ma te bistren te čeren. ⁴³ Pharo tumenđe e farisejenđe so roden e anglune thana ane sinagoge em kad dičhen tumen savore te javin pe tumenđe ke droma. ⁴⁴ Pharo tumenđe! Tumen sen sar garade limora pe save e manuša phirena a ni đanen.” ⁴⁵ “Sikavneja, kava so phene i amen lađare!” phenda lese o đanglo taro zakon. ⁴⁶ A o Isus vačarda lenđe: “Pharo i tumenđe e đangle e zakonose! So čhuvon pharipe but phare inđarimase, a tumen tumaro jekh naj nimanden te crden te pomožin nekase. ⁴⁷ Pharo tumenđe! So čeren limora e prorokurenđe, saven tumare dada mudarde. ⁴⁸ Tumen gija vačaren

[†] 11,21 Sotona [‡] 11,31 Carica tari Saba [§] 11,38 Pale Jevrejengo adeti - običaj trubuja te čherol obredno tojpe pe vasta

golestar thaj phenen kaj šukar čerde tumare dada, golese so von mudarde len, a tumen limora čeren lende. ⁴⁹ Ake so o butđanglipe e Devleso vačarol tumendar: “Ka bičhalav lende prorokuren thaj apostolen, a khonik lendar ka mudarol len, a e dujtonen ka traden. ⁵⁰ Tumaro bijandipe (generacija) ka avol krivo zako rat e prorokurengo savo thavdija taro čerdipe o sveto. ⁵¹ Taro Aveljeso rat di e Zarijaso rat, savo mudardo maškaro žrtveniko thaj o Hramo. Va, phenav tumende, ka rodolpe tare tumaro bijandipe. ⁵² Pharo tumende e đangle o zakonese! So lijen i klidi taro đanglipe: a korkore ni den andre ano carstvo, a save manglje te đan andre, ni dijen len.” ⁵³ A kana o Isus ikliko gothar, lije e učitelja tare Mojsijaso zakono thaj e fariseja te holjavon thaj te pučen le but pučipe, ⁵⁴ rodije sar te phenol nešto sosa bi bandarenale posle.

12

O Isus sikavol te na ava dujemujende

¹ Kana čidije pe milja manuša, gija kaj lije te uštaven jekh avere, angleder gothe lija o Isus te vačarol pe sikadende: “Aračhen tumen taro kvasaco o farisejsko, so si dujemujengo. ² Golese kaj naj khanči garado so ni ka pučardol, ni garado so ni ka đanolpe. ³ Golese so si vačardo ki tomina, ka šundol ko svetlo, thaj so ko kan pozala vačarden ane phangle thana, ke krovura ka vačarolpe. ⁴ Al vačarav tumende, ma daran tare kola so saj mudaren tumaro telo, thaj aver khanči našti čeren tumende! ⁵ Ka vačarav tumende kastar te daran. Daran taro Dol savo šaj mudarol thaj čhudol ani jag savi ni ačhol. Va, phenav tumende, Lestar daran! ⁶ Ni li bičhendon pand čiriklja paše duj pare? Thaj nijekh naj zabistardo anglo Dol. ⁷ A tumende i tumare bala ko šoro si đinde. Ma daran gija, tumen sen pošukar tare but čiriklja. ⁸ Gija vačarav tumende: “Savo priznail man angle manuša, ka priznail i me, o Čhavo e Manušeso le angle melekura e Devlese. ⁹ A savo čhudol man angle manuša vov ka avol čhudimo angle melekura e Devlese. ¹⁰ Thaj savo vačarol protiv o Čhavo e Manušeso ka oprostilpe lese, a savo hulil po Sveti Dux ni ka oprostilpe lese.” ¹¹ Thaj kana anen tumen ane sinagoge thaj ke sudura thaj angle šorutne, ma daran sar thaj so ka vačaren irindoj il so ka phenen, ¹² Golese kaj ka sikavol tumen o Dux Sveti ane gova časo so trubul te vačaren.”

Paramič taro barvalo bigođalo manuš

¹³ Vačarda e Isuse neko tare manuša: “Sikavneja, vačar me pralese te ulavol mancar okova so ačhada amende amaro dad. ¹⁴ Thaj o Isus vačarda lese: “Manušejja, ko man čuta sudija il kmeto pe tumende?” ¹⁵ A lende o Isus vačarda: “Dičhen thaj aračhen tumen tari pohlepa, golese kaj khoni ni živil tar gova so si but barvalo.” ¹⁶ Thaj o Isus vačarda lende jekh paramiz: “Ane jekh barvalo manuš bijanda i njiva. ¹⁷ Thaj dija gođi ane peste vačarindoj: 'So ka čerav? Naj ane soste te čidav e milajeso čidipe. ¹⁸ Thaj vačarda: Ak kava ka čerav! Ka rumiv me thana taro điv thaj ka čerav pobare, thaj gothe ka čidav mo điv thaj sa mo šukaripe. ¹⁹ Thaj ka vačarav me ođese (duša): Ođeja! Isi tut but barvalipe bute beršende, odmori, ha, pi, veseli tut!’ ²⁰ A o Dol lese vačarda: 'Bigođaleja! Kaja rat ka lav o ođi tutar. Thaj kase ka ačhol sa gova so čerdan buči?’ ²¹ Gija si koleša savo čidol pese barvalipe ki phuv, a ni steknil barvalipe savo si šukar e Devlese ane jakha.”

Ma daran nisose (Mt 6:25-34)

²² A o Isus pe sikadende phenda: “Golese vačarav tumende: Ma daran za sa e đivesa tumare dal ka avol tumen so te xan, ni tumare telose so ka uraven! ²³ Golese kaj si o đuvdipe po but taro hape thaj po but taro urajipe. ²⁴ Dičhen e gavranen! Sar ni sejnin, ni ti čhiden, save naj len niti podrumo ni kaj čhiven o điv, thaj o Dol parvarol len, a kozom sen tumen po vredna lendar? ²⁵ A šaj li neko tumendar golesa so brinilpe barjarol po životu za jekh đive? ²⁶ Ako ni gova zala našti čeren, sose brinin tumen aver? ²⁷ Dičhen e ljiljanuren sar baron! Khanči ni čeren, niti predin, a me penav tumende kaj ni o Solomon ani piri slava naj sasa urado sar jekh lendar. ²⁸ A ako o Dol uravol i čar ko polje, savi si

ađive, a theara čhudolpe ani jag, dal ni ka brinil pe tumende još pobut, ciknepačače?
²⁹ Golese tumen ma brinin tumen so ka xan il so ka pijen, ³⁰ gija čeren e manuša save ni đanen e Devlese ke kava sveto. Tumaro Dad đanol kaj sa gova trubul tumende. ³¹ Roden o Carstvo e Devleso, thaj aver ka dodol pe tumende. ³² Ma đara, cikneja stado! Tumaro Dad gova manglja te doltumen o thagaripe. ³³ Bičinen so isi tumen thaj den sar milostinja! Gija tumende ka garaven o barvalipe ko čeri, kaj e čora ni aven i kaj e moljcura ni ka han le. ³⁴ Golese kaj si tumaro barvalipe, gothe ka avol i tumaro ilo. “

Aven spremna e Rajose avimase

(Mt 24:45-51)

³⁵ Aven spremna thaj urade, thaj tumare memelja te aven phabarde, ³⁶ sar manuša save ađučaren pe gospodare savo irilpe taro abav, te aven spremna te putren lese kana resol thaj marol ko udar. ³⁷ E kandine save si spremna em ađučaren pe gospodare te iril pe, ka aven bahtarde. Čače vačarav tumende vov korkoro ka uravol pe sar kandino, thaj ka phenol lende te bešen i ka dol len te han, thaj ka avol te kandol len. ³⁸ Thaj šaj ka avol ki opaši rat ili anglo uštipe taro sojpe.* Bahtarde si kola save ađučaren. ³⁹ A kava đanen: kana bi đanola o čerutno ke savo časo ka avol o čor, ne bi dola te avol leso čer phago. ⁴⁰ Thaj tumen aven spremna, golese so o Čhavo e Manušeso ka avol kana ni ka den gođi an savo časo.” ⁴¹ A o Petar vačarda: “Sikavneja! Vačare li amende kaja paramiz il savorende? “

Đanglo thaj verno kandino

⁴² A o Isus vačarda lese: “ Savo si verno thaj đanglo kandino kas leso gospodari ka čhuvol upreder pe čherese kandine te dol len te han? ⁴³ Bahtardo si gova kandino kas o gospodari kad avol aračhole sar čerol gijate! ⁴⁴ Čače vačarav tumende, o gospodari pe po sa o barvalipe ka čhuvol e kandine. ⁴⁵ Ako vačarol o kandino ane po ilo: “O gospodari ni ka avol sigate' thaj lol te marol avere kandinen thaj e kandinjen, thaj hal em pijol, thaj matol. ⁴⁶ O gospodari gole kandineso ka avol ano časo kana vov ni ađučarol, thaj ano časo kana ni dol gođi, ka čhinol le ke kotora, thaj ka čhuvol le maškare okola save ni pačan ano Dol. ⁴⁷ A kova kandino savo đanglja so o gospodari mandol, thaj naj spremno, thaj ni čerda pal leso manglipe ka avol but mardo. ⁴⁸ A savo ni đanglja kaj gova so čerda trubul te avol mardo, ka avol zala mardo. Save se but dijape ka mandolpe pobut lestar, a kastar dijape em but em but i ka mandolpe.

E Isuso vačaripe ka anol maškare manuša ulajpe

(10_:34-36)

⁴⁹ Me aviljem te anav jag ki phuv. Thaj bi mangava te avol phabardi! ⁵⁰ Al me trubul te boldama trpimasa, thaj but mande pharo sa dok ni čerolpe gova! ⁵¹ Dal den gođi kaj me aviljem te anav mir ki phuv? Na, me aviljem te anav ulajpe maškare manuša. ⁵² Golese od akana ka aven ulade e čerutne; trin manuša ka aven ke mingri rig, a protiv avera duj gola trin. ⁵³ Ka uštol o dad po čhavo, thaj o čhavo po dad, i dej pi čhej thaj i čhej pi dej, i sasuj pi bori thaj i bori pi piri sasuj.

O Isus vačarol e manušende te spremin pe okova so ka avol

(Mt 16:2-3 5:25-26)

⁵⁴ Thaj o Isus vačarda e manušende: “Kana dičhen kaj e oblakura čiden pe nakaro zapad tumen phenen: Ka dolpese bršind, i gija avol. ⁵⁵ Kana dičhen taro jug phurdol vačaren: “Ka avol tatipe, thaj gija avol. ⁵⁶ Dujemujende! O muj e phuvako thaj čeriso pindaren, a sar o Časo akale vremeso ni pindaren? ⁵⁷ Sose korkore tumende ni sudin so si šhukar? ⁵⁸ Golese kana đa će protivnikosa ko sudo, dik udrumal lesa te miri tut, te na vucil tut ko sudo, golese so o sudija šaj osudil tut thaj te dol tut ke piro manuš te phandol tut ano phanglipe. ⁵⁹ A ako phandol tut vačarav tuče: “Ni ka iklje gothar dok ni počine đi o paluno dinari.

* 12,38 Ko grčki ačhol: dujto aračhipe(straža), thaj ko trito aračhipe.

13

¹ Ane gova vreme gijate avile nesave save e Isuses vačarde tare Galilejcura savengo rat o Pilat mešisada e ratesa lende žrtvende. ² O Isus vačarda lende: “Den gođi kaj si gola Galilejcura sesa em bezehale tare sa e galilejcura, golese kaj gija mudardile? ³ Na, phenav tumende, te ni pokajisaljen, savore gija ka mudardon. ⁴ Il kola dešohto so peli pe lende i kula i Silaemsko thaj mudarda len, den gođi kaj sesa von em bande tare sa e Jerusalemcura? ⁵ Na, Phenav tumende, gijate ako ni pokajin tumen, savore gija ka mudardon. ⁶ Vačarda lende kaja paramiz: “Jekhe manuše sasa smokva sadime ane pi rez, thaj avilo te rodol o bijandipe pe late, thaj ni arakhlje. ⁷ Tegani vačrda e manušese savo čerda buči gothe: “Ak trito berš sar avav thaj rodav bijandipe pi kaja smokva, thaj ni arakhav, čin la gijate, sose te kovljjarol i phuv? ⁸ A vov vačarda lese: “Bareja! ačhav la vađi kava berš te honav paše late thaj te čhudav gunoj paše late. ⁹ Te bijanda: a te na, ka čhinala aver berš. ¹⁰ Thaj kana sikada ani jek sinagoga ko savato, ¹¹ Thaj dik, sasa gothe đuvli nasvali taro duxo dešohto berša, thaj sasa čidimi, thaj naštine te ačhol šukar. ¹² Thaj kana diklja la, akharda la o Isus thaj phenda lače: “Đuvlije! oprostimi san taro nasvalipe čiro. ¹³ Thaj čuta pe late pe vasta, thaj sigate lače ačhili thaj hvalisada e Devle. ¹⁴ A e phuredera tari sinagoga holajle but sose o Isus sastarda ko savato, thaj irindoj vačarde: “Šov đive si kola ane save čerolpe buči, ane kola save trubun te avon te saston, ana ko đive o savato. ¹⁵ A o Rajo tegani vačarda lende: “Dujemujende! savore tumen ni li putren tumare guruve il e here tari balija, thaj ni inđarol le te dole paj? ¹⁶ A kala čheja e Avraamese sava o beng phanglja ak dešohto berš, na li trubul te putavol ano savatoneso đive? ¹⁷ A kana kava šunde lađajle savore save sesa protiv leste, thaj sa o narodo sesa lošane paše sa leso šukar čeripe. ¹⁸ A vov vačarda lende: “Savo si o Carstvo e Devleso? thaj savo ka vačarav kaj si? ¹⁹ Vov si sar kućin tari gorušica, savo lol o manuš thaj čhudol ani pi bačava, thaj barilo thaj avilo baro kaš, thaj e čiriklja e čerise bešena ane lese kašta. ²⁰ Thaj pale vačarda: “Savo ka vačarav kaj si o thagaripe e Devleso? ²¹ Vov si sar kvasaco savo i đuvli čhuvol ane trin baleje arese, sa đi kaj ni šukljol. ²² Thaj nakhle pe forura thaj ane gava sikade thaj đana ano Jerusalem. ²³ Thaj khoni vačarda lese: “Rajo! zali li si kola save si spasime? Thaj vov vačarda lende: ²⁴ Aven te đan ko tesno vudar, golese kaj vačarav tumende, but ka manden te aven andre al našti te đan. ²⁵ Kana uštol o čherutno thaj phandol e vudara, thaj ačhen avri, ka čalaven ko vudar vačarindoj: “Rajo! Rajo! puthar amende, thaj ka vačarol tumende: “Ni pinđarav tumen kotar sen. ²⁶ Tegani ka ačhen thaj ka vačaren: 'Amen xaljam thaj piljam tusa, thaj pe amare droma sikadan.' ²⁷ A vov ka vačarol lende: 'Vačarav tumende: 'Ni pinđarav tumen kotar sen, crden tumen mandar save bilačhipe čeren. ²⁸ Gothe ka avol rovipa thaj tresipe dandencar, kana ka dičhen e Avraame e Isako thaj e Jakove thaj sa e prorokuren ano thagaripe e Devleso. ²⁹ Thaj ka aven taro Istok, thaj taro zapad thaj taro sever thaj taro jug thaj ka bešen ko astali ano thagaripe e Devleso. ³⁰ Thaj dik, isi kola save sesa empalal ka aven anglune, thaj isi e anglune save ka aven empalal. ³¹ Ane gova đive avile nesave fariseja te vačaren lese: “Iklji thaj da katar, golese so o Irod mandol te mudarol tut. ³² Thaj vačarda lende: “Đan thaj vačaren gole lisicaće' ak ikalav e bengen thaj sastarav ađive thaj theara, a trito đive ka završiv. ³³ Al ađive thaj theara thaj prektheara trubul te đav, golese kaj o proroko našti mudardol avral o Jerusalem. ³⁴ Jerusalem, Jerusalem tu savo mudare e prorokuren thaj gađi e barencar e bičhalden ke tute! kozom droma mangljem te čidav e čhavoren čiren sar i khanji pe pujoren tari pi phak, thaj ni mangljen! ³⁵ Ak ka ačhol tumaro čher pusto, a me vačarav tumende: 'Ni ka dičhen ma sa dok ni vačaren: 'Bahtardo si kova savo avol ano alav e Rajoso.'

14

¹ Thaj jekh savato avilo ano čher jekhe šorutno e farisejengo te hal mangro, thaj von dičhena pe leste. ² Thaj dik, sasa nesavo manuš angle leste kas sasa thulo nasvalipe. ³ Thaj pučlja o Isus e manušen save đanen o zakono thaj e farisejen: “Troma li te sastara ko

savato? ⁴ Von khanči ni vačarde. Thaj dolda le te sastarol le thaj muklja le. ⁵ Thaj vačarda lende: “Savo tumendar pe here il pe guruve te perola ano bunari ni ka ikalol ano savatno dive?” ⁶ Thaj naštine te phenen khanči pe gova. ⁷ A e akhardende vačarda i paramiz, kana diklja kaj manden e lače thana, vačarda lende: ⁸ “Kana akharen tumen ko abav, ma bešen ke lače thana, šaj si akhardo pobaro manuš tutar, ⁹ Thaj te ma avol kova so akharda tut thaj le, te vačarol: “de gova than kalese, thaj tari lađ ka beše ko bilačo than ¹⁰ Gija kana ko akharol tumen ko abav, kana ave beš ko paluno than, te vačarol tuče kova so akharda tut: “Amala! crde tut poupre, tegani ka aven tusa ko baripe kola save bešen ko astali tusa. ¹¹ Golese savo uštol, ka perol, a savo ponizilpe, ka vazdolpe. ¹² A kolen so akharda vačarda: “Kana den hamase il račako hape, ma akhar će amalen niti čire phrale, ni će familija, ni će pašečerutnen e barvalen, te ma bi kana tut von akharen te irin tuče. ¹³ Gija kana čere abav, akhar e čoren, e banden, e langalen, e koren, ¹⁴ Thaj bahtarde te aven kola save našti irin tuče, gova ka iril pe tuče ko uštipe e mule čačimatura. ¹⁵ A kana šunde nesave save bešle lesa ko astali vačarde lese: “Bahtardo si kova savo hal mangro ano thagaripe e Devleso! ¹⁶ A vov vačarda lese: Jekh barvalo manuš čerda baro račako hape, thaj akharda pherdonen, ¹⁷ Thaj kana sasa o vreme e hamaso ki rat, bičhalda pe kandine te te vačarol pe akhardende, ajde, sa si čerdo. ¹⁸ Thaj savore lije te vačaren kaj našti te aven, thaj o angluno vačarda lese: “Čindem njiva, thaj trubul te te dikhav la, moliv tut vačar odori.” ¹⁹ Thaj aver phenda: “Čindem pađ jarmura guruven, đav te dikhav len, moliv tut vačar odori. ²⁰ Trito vačarda: “Andem mande romnja, golese našti avav.” ²¹ Thaj avilo o kanduno thaj kava sa phenda e barvalese. O barvalo holajlo thaj vačarda pe kandinese: “Đa sigate ke droma pe forose droma, thaj an akari e čororen, e banden, langalen, thaj e koren. ²² Thaj vačarda o kandino: “Čerdem sar so vačardan, thaj isi vadi thana.” ²³ Thaj o barvalo vačarda e kandinese: “Iklji ke droma thaj maškar e bara čhujen len te aven te pherdol o čer. ²⁴ Golese vačarav tumende kaj ni jekh tare kola save si akharde ni ka xan taro mingro račako hape. Golese but si akharde, a zala odabirime. ²⁵ Đele lesa but manuša, thaj dikhlja ane lende thaj vačarda: ²⁶ A savo avol mande, a po but mandol pe dade, pe da, pe romnja, thaj pe čhaven, thaj pe phralen, thaj o ođi piro, našti avol mo sikado. ²⁷ Thaj ko ni akharol o krsto piro thaj ni đal pale mande, našti avol mo sikado. ²⁸ Thaj ko mandol te čerol čer na li angleder thaj ni đinol kozom golese trubul, thaj dičhol šaj li gova te čerol? ²⁹ Te na bi, kana čuvol o fundo našti čerol le sa, savore save dičhen le ka maren muj lesa thaj ka ³⁰ Vačaren: “Kava manuš lija te vazdol e duvara, thaj našti sa čerol le. ³¹ Il savo caro kana mandol te marol pe avere carosa ni angleder bešol pire manušenca e phurederencar šaj li deše miljenca aračholpe koleša so inđarol pesa biš milje? ³² Thaj te našti, vov bičhalol manušen dok si kava dur thaj molil le te mirinpe. ³³ Gija akana savore tumendar savo ni mučhol sa so isi le našti avol mo sikado. ³⁴ O lon si šukar, a kana hasarol po londipe, sosa ka londarolpe. ³⁵ Naj lačo e phuvače niti gunojese, gijate čhudolpe avral. Kas isi kana te šunol nek šunol.

15

¹ Thaj avile paše leste sa e carincura thaj e bezehale te šunen le. ² Thaj lije te den vika pe leste e fariseja thaj e učitelji tare Mojsijaso zakono vačarindoj: “Kava đal e e bezehalencar thaj hal lencar.” ³ A vov vačarda lende kaja paramiz: ⁴ “Savo tumendar kas isi šel bakre thaj hasarda jekha ni ka ačhavol e enjavardeš thaj enja ano than kaj naj khanči thaj ni đal pali hasardi sa dok ni aračhol la? ⁵ Thaj kana aračhol la čhuvol la ke piko thaj avol lošame. ⁶ Thaj kana avilo čhere dija vika e amalen thaj e pašutne čherutnen vačarindoj: “aven lošane mancar: me arakhljem me hasarde bakra. ⁷ Vačarav tumende ni ka avol pobaro lošipe ko čeri paše jek bezehalo savo kajilpe, nego paše enjavardeš thaj enja pačavne kase ni trubul te pokajipe. ⁸ Il savi đuvli savi isila deš dinara, a hasarol jekh dinari, ni phabarol memeli, thaj ni šulavol o čer, thaj ni rodol šukar sa dok ni aračhol? ⁹ Thaj kana aračhol akharol pe amalinjen thaj e pašečerutnen: “Lošanen mancar: me arakhljem o dinari o hasardo. ¹⁰ Gija, vačarav tumende, avol lošanipe angle melekura e

Devlesepaše jekh bezehalo savo kajil pe. ¹¹ Thaj vačarda: “Jekh manuš sasale duj čhave, ¹² Thaj o cikneder vačarda e dadese: 'Dade! dema mingro kotor taro amaro barvalipe.' Thaj o dad ulada lenđe o barvalipe. ¹³ Thaj pale nesavo đive čidija o cikneder čhavo sa piro, thaj đelo ani dur phuv, thaj odori xalja sa o barvalipe živisada ane bezeha. ¹⁴ Thaj kana xalja sa, sasa but baro bukhalipe ane goja phuv, thaj vov arakhljape ano bilačhipe. ¹⁵ Thaj đelo čutape ke jekh manuš ane goja phuv, thaj vov bičhalda le ane piro polje te aračhol balen. ¹⁶ Thaj manglja te pherol o đi piro hamasa so xan e bale, thaj khoni ni dijale. ¹⁷ Thaj kana avilo ane peste, vačarda: “Kobor e bučarne ki mo dad isilen mangro pherdo, a me merav bukhalo! ¹⁸ Ka uštav thaj ka đav ki mo dad, pa ka vačarav lese: 'Dade! grešisadem e ćerise thaj tuče. ¹⁹ Thaj našti te akhardivav ćiro čhavo: lema sar jekhe bučarne. ²⁰ Thaj uštalo em đelo ke po dad. A kana sasa po dur, dikhljale leso dad, thaj pelo lese žal, thaj prastija lijale ani angali thaj čhumidijale. ²¹ A o čhavo vačarda lese: “Dade, grešisadem e ćerise thaj tuče, thaj našti te akharama čhavo ćiro. ²² A o dad phenda e kandinende pirende: “Ikalen emšukar fostano thaj uraven le, thaj den le angrustik ko va thaj pođipe ke pingre. ²³ Thaj anen terne thule guruve thaj čhinen le, te ha thaj te lošana. ²⁴ Golese kaj mingro čhavo sasa mulo thaj đuvdilo, thaj hasardo sasa thaj arakhlo si. Thaj lije te lošalipe. ²⁵ A leso čhavo o phureder sasa ano polje, thaj kana avilo pašo čher šunda đilabipe thaj bašalipe. ²⁶ Thaj dija vika jekhe kandine thaj pučlja le: “Sosi gova? ²⁷ A vov vačarda lese: “Ćiro phral avilo, thaj čo dad čhinda thule terne guruve, so dikhljale saste.” ²⁸ Vov holajlo thaj ni manglja te avol andre. Tegani iklilo leso dad thaj molisada le. ²⁹ A vov irisada lese vačarindoj: “Ak kandav tut gači berša, thaj nikad ni phagljem čo lafi, mande ni jekh drom ni dijan ni buzore te lošnav me amalencar, ³⁰ A kana avilo čo čhavo savo čo barvalipe čhorda e kurvencar, čhingan lese thule terne guruve.” ³¹ A vov vačarda lese: “Mo čhavo! kaj đav manca san, thaj sa mingro ćiro si. ³² Trubul te ave lošame thaj bahtalo, čo phral sasa mulo thaj đuvdilo, sasa hasardo thaj arakhljape.

16

¹ A e sikadende pirende vačarola: “Sasa jekh barvalo manuš savo sasa le upravniko, savo sa o barvalipe čhoro. ² Thaj akharda le thaj vačarda lese: “So šunav kava tutar? Buljar mande o đinipe tari ći buči pe mo barvalipe: golese kaj našti po mo barvalipe te ave upravniko.” ³ A o upravniko taro barvalipe vačarda ane peste: “So ka čerav? o barutno mingro lol mandar i buči: te hunav našti, te mangav lađo mande. ⁴ Đanav so te čerav te mučhen man ano čher piro kana len mi buči. ⁵ Thaj dija vika sa kolen save sesa borči lese barutnese thaj anglunese vačarda: “Kobor san borči me barutnese? ⁶ A vov phenda: šel mere ulje. Thaj vačarda lese: An o lil ćiro thaj sigate le thaj pisi pinda. ⁷ A pale gova e dujtone vačarda: “Kobor san borči? A vov vačarda: “Šel mere điv.” thaj vačarda lese: Le ćiro lil thaj pisi ohtovardeš.” ⁸ Thaj o barvalo hvalisada pe bičačutne upravnike so đanglape čerol: Golese kaj e čhave kale šeleberšende po đangle tare čhave e svetlose ane piro bijandipe. ⁹ Thaj me vačarav tumende: “Čeren tumende amalen hohavno barvalipe, te bi tumen kana ka ačhen čore mučhena ane bimerimase čhera. ¹⁰ Savo si verno ano ciknipe thaj ane but ka avol verno, thaj ko naj verno ano cikno, ane but si neverno. ¹¹ Gijate te naj sen verno ano hohavno barvalipe, ko ka dovtumen čačukano barvalipe? ¹² Thaj ako ane avereso naj san verno, ko ka dovtumen tumaro? ¹³ Nisavo gija kandino našti kandol dujen barutnen, golese il jekhe ka čumide jekhe na, il jekhe ka mande a dujtone na. Našti kande e Devle thaj o barvalipe. ¹⁴ A kava sa šunde e fariseja, save kamen e pare, thaj marde muj lesa. ¹⁵ Thaj phenda lenđe: “Tumen sen kola save čeren tumen šukar angle manuša, al o Dol đanol tumare ile, golese kaj so si baro e manušende gova si đungalipe anglo Dol. ¹⁶ O Zakono thaj e prorokura sesa đi ko Jovane, od akana taro thagaripe e Devleso ka vačarolpe e Lače Lafosa, thaj sa save manden te đan ane leste. ¹⁷ Po loče si te načhen o ćeri thaj i phuv nego nesavi crtica andaro kono te perol. ¹⁸ Sa save mučhen pe romnja thaj len avera, averčumidipe (preljuba) čerol, savo lol ačhade

đuvlja, averčumidipe Čerol. ¹⁹ Nesavo manuš sasa barvalo, savo urado sasa ano skerleto thaj ani svila, thaj živisada sa e đivesa ano barvalipe thaj lošala sa e đivesa. ²⁰ A sasa jekh čoro, leso alav sasa Lazar, savo pašljola angle leso vudar phumbalo. ²¹ Thaj manglja te čaljol e troškendar so perena tare barvaleso astali, thaj e đukle avena thal čarena e phumba lese. ²² A kana mulo o čoro, inđardele e melekurende ani angali e Avraamese, a mulo i o barvalo, thaj prahosadele. ²³ Thaj ani bengesi jag sasa ane muke thaj vazdija pe jakha thaj odural dikhlja e Avraame thaj e Lazare ani angali lesi. ²⁴ Thaj đija vika: "Avraame! Dik pe mande thaj bičhal e Lazare te čhuvol po naj ano paj, te šudarol mi čhib, golese kaj mučiv man ane kaja jag." ²⁵ O Avraam vačarda: "Čhaveja! detu gođi kaj ane čo đuvdipe sa sasatu šukar, thaj o Lazar sa bilačhipe, thaj akana lese šukar, a tu muči tut. ²⁶ Thaj prekale sa gova maškare amende si bari provalija, kola save manden te načen katar odoring tumende, te našti, ni gothar amende te načhen." ²⁷ Tegani vačarda: "Moliv tut, dade, te bičhale le ano čher me dadeso, ²⁸ Golese kaj isi man pand phrala: nek vačarol lende te na bi i von avena ke kava than e mučimaso." ²⁹ Vačarda lese o Avraam: "Len isi o Mojsija thaj e prorokura, len nek šunen. ³⁰ A vov vačarda lese: "na, dade Avraame! te avilo lende neko tare mule ka pokajin pe. A o Avraam vačarda lese: ³¹ "A te ni šunde e Mojsija thaj e prorokuren, te uštol andare mule ni ka pačan.

17

¹ A e sikadende vačarda: "Našti te ma aven e sablazni, al but pharo kastar aven. ² Pošukar ka avol lese te te umlavol pe e baresa tari vodenica, thaj te čhuden le ano more, nego te sablaznil jekhe tare cikne. ³ Arakhadon. Te čerda bilačhipe čo phral, vačar lese kaj gova naj šukar, pa ako pokajilpe, oprostí lese. ⁴ Thaj ako eфта droma ko đive čerol bilačhipe, thaj eфта droma avol tute thaj vačarol: 'kajima' oprostí lese. ⁵ Thaj vačarde e apostolura e Rajose: "Pher amen pačaimasa." ⁶ A o Rajo vačarda: "Kana bi avolatumen pačape kobor e gorušicaći kućin, thaj bi vačarena kale dudinkaće: 'ikal tut thaj sadi tut ano more, ka šunola bi tumen. ⁷ Pa savo tumendar kas isi kandino savo hunol i phuv il aračhol e bakren, pa irilpe andaro polje, vačarol lese: "Sigate av thaj beš ko astali?" ⁸ Na li vačarol lese: "čirav mande khanći te hav, thaj urav tut te kandema kana hav em pijav, pa palem gova ha em pi i tu?" ⁹ E dal vov zahvalil pe pe kandinese kana kava čerol sa so vačarol lese? Ni pačav. ¹⁰ Gija i tumen kana čeren sa i bući savi vačarda pe tumende, vačaren: "Amen sam kandine save ni trubun, golese kaj čera kova so trubul te čera." ¹¹ Thaj kana đele ano Jerusalem, vov naklo maškari Samarija thaj i Galileja. ¹² Thaj kana dija ane jekh gav arakhljele deš phumbale (gubavci), save ačhena dur, ¹³ Thaj vazdije po po glaso vačarindoj: "Isuse učitelj! kovljar čo ilo pe amende." ¹⁴ Kana diklja len vačarda: "Đan sikaven tumen e sveštenikurende. Thaj von ano phiripe thodile. ¹⁵ A jekh lendar diklja kaj thodilo irisajlo thaj hvalisada e Devle andaro sa o glaso, ¹⁶ Thaj pelo angle lese pingre, thaj zahvalisajlo. Thaj gova sasa Samarićano. ¹⁷ A o Isus pučlja le: "Na li sastiljen deš đene? Kaj si kola enja? ¹⁸ Sar maškar lende ni arakhljape te irilpe te zahvalil e Devlese, nego samo kava manuš andari aver phuv? ¹⁹ Thaj vačarda lese: "Ušti, đa, čo pačape sastarda tut." ²⁰ A kana pučljele e fariseja: "Kana ka avol o thagaripe e Devleso? Irindoj vačarda lende: O thagaripe e Devleso ni ka avol te dičholpe, ²¹ Ni ka vačarolpe: "Ek kate si il odori; golese dik, o thagaripe e Devleso si andral ane tumende. ²² A e sikadende penda: "Ka avol o vreme kana ka manden te dičhen jekh đive e Čhave e Manušese, thaj ni ka dičhen le. ²³ Thaj ka vačaren tumende: "Ak kate si, il ek odoring, al ma ikljen, ma ni roden. ²⁴ Golese sar i munja so strefil andaro ćeri, thaj svetlil sa so si talo ćeri, gija ka avol e Čhavesa e Manušeso ane leso đive." ²⁵ Al angleder trubul but te mudardol, thaj te avol bandardo tare kava bijandipe. ²⁶ Thaj sar sasa ano vreme e Nojaso gija i ka avol ane đivesa e Čhavesa e Manušeso. ²⁷ Halje, pilje, lijepe, dijepe đi kova đive kana o Noj dija ano čamco, thaj avilo o baro paj thaj sa tasada len. ²⁸ Gija sar so sasa ane đivesa e Lotose: "Halje pilje, činde, bičinde, sadisade, vazdije duvara, ²⁹ A o đive kana iklilo o lot andari Sodoma, čalada i jag thaj o sumpor taro ćeri thaj sa mudarda len. ³⁰ Gija ka avol i kana ka

avol o Čhavo e Manušeso. ³¹ Ane gova đive ako gova avol ko krovo, a e čherutne buča ano čher, ma te uljol te lol len, savo si ano polje, gija ma te iril pe palal. ³² Den tumen gođi e lotesi romni. ³³ Savo ako ko mandol te aračhol mo đuvdipe, ka hasarol le, a ko hasarol le, ka đuvdol. ³⁴ Vačarav tumenđe: Ane gova đive ka aven duj ke jekh than, jekh ka lolpe dujto ka ačhol, ³⁵ Duj ka meljin kathane, jekha ka lolpe dujto ka ačhol, ³⁶ Duj ka aven mi njiva, jek ka lolpe dujto ka ačhol. ³⁷ Thaj pučlje le: “Kaj, Rajo? A vov vačarda lende: “Kaj si mulipe odori čiden pe e čiriklja save xan mulikano mas.

18

¹ Vačarda lende i paramiz sa jekh kaj san trubul te molitu e Devlese, thaj ma te ača, ² Vačarda: Ane jekh foro sasa jekh sudija savo ni darajlo e Devlestar thaj tare manuša ni darajlo. ³ Ane gova foro sasa jekh romni kaso rom mulo thaj avili leste thaj vačarda: “Arakma tare mo protivniko.” ⁴ Thaj ni nakhlo but vreme. Thaj empalal vačarda pese: “I te ni darav taro Dol, thaj ni lađav tare manuša, ⁵ Al sar voj avo but droma mande a voj si romni kaso rom mulo, ka akharavla, te ma avol po but thaj ma te dosadil man. ⁶ Tegani vačarda o Rajo: “Šunen so vačarda o bičačutno sudija. ⁷ A so ka čerol o Dol ni ka branil piren birimen piren save molin le rat em đive? ⁸ Vačarav tumenđe kaj ka aračhol tumen sigate. Al o Čhavo e Manušeso kana ka avol ka aračhol li pačape ki phuv. ⁹ A avera save dije gođi pese kaj si čačutne thaj averen peravena pire barimasa, vačarda kaja paramiz: ¹⁰ “Duj manuša đele ano Hram te molinpe e Devlese, Jekh fariseji a dujto cariniko. ¹¹ O farisejo ačhilo thaj molisada pe ane peste gija: “Devla! hvaliv tut kaj najsem sar kala avera manuša: “Čora, bičačutne, anglečumidime (preljubnici) il sar kava o cariniko. ¹² Postiv duj droma ko kurko, dav dešto kotor tare sa so isima. ¹³ A o cariniko odural ačhilo, ni manglja ni pe jakha te vazdol ano čeri, čaladape ano kolin thaj vačarda: “Devla av kovlo pe mande bezehaleste. ¹⁴ Vačarav tumenđe kaj kava đelo čhere opravdimo, a na kava. Golese kaj savo pes vazdol ka perol, a ko pes peravol ka avol vazdimo. ¹⁵ Ande angla leste čhavoren te astarol len, a kana diklje gova e sikade, čhinade gova. ¹⁶ A o Isus dija akharda len thaj vačarda lende: “Mučhen e čhavoren mande, ma ačhaven len, gasavende perol o thagaripe e Devleso. ¹⁷ Vačarav tumenđe čače: savo ni primil o thagaripe e Devleso sar čhavoro, ni ka đal ane leste. ¹⁸ Thaj pučlja le jekh šerutno vačarindoj: “Učitelj šukareja! so te čerav te avol ma đuvdipe bizo meripe? ¹⁹ A o Isus phenda lese: “Sose akharema šukareja? khoni naj šukar samo o Dol. ²⁰ E zapovestura đane: ma Čer averčumidipe, ma mudar, ma čor, ma hohav, mang će dade thaj će da. ²¹ A vov vačarda: “sa kava čerdem thaj arakhljem taro mo ternipe. ²² A kana šunda kava o Isus vačarda lese: vađi jekh trubul tut: “Bičin sa so isi tut thaj de e čororen, thaj ka avol tu bahtardipe ko čeri. ²³ A kana gova šunda sasa bibahtalo, golese kaj sasa but barvalo. ²⁴ A kana dikhljale o Isus kaj sasa bibahtalo, vačarda: “So si pharo te đal pe ano Carstvo e Devleso kolende so si barvale! ²⁵ Poloče e kamilače te načhol maškare kana e suvače na o barvalo te dol ano thagaripe e Devleso. ²⁶ A kola save šundele pučhlje le: “Ko šaj te spasil pe? ²⁷ A vov vačarda: “So e manušese si našti e Devlese si šaj” ²⁸ A o Petar phenda: “Ak amen sa ačhadam thaj pale tut đa. ²⁹ A vov vačarda: “Čače vačarav tumenđe: “Naj ni jekh savo bi ačhavola o čher, e dade e deja, e phralen, il e phejen, il e romnja, il e čhaven pašo thagaripe e Devleso, ³⁰ Te ni avo lese but droma po butane kava vreme, thaj ke kova sveto đuvdipe bizo meripe. ³¹ Lija e dešudujen thaj vačarda lende: “Ake đa upre ano Jerusalem, thaj sa ka načhol sar so vačarde e prorokura so pisisade pašo Čhavo e Manušese. ³² Golese kaj ka denle ke manuša save ni đanen e Devlese, thaj ka maren muj lesa, ka maren le thaj ka čhungaren le. ³³ Thaj ka mudaren le a o trito đive ka uštol. ³⁴ Thaj von khanči ni haljarde, o vačaripe sasa lendar garadi, thaj ni haljarde so sasa lende vačardo. ³⁵ A kana sesa pašo Jerihon, jekh koro bešola ko drom manglja. ³⁶ A kana šunda kaj načhol pučlja: “So si gova?” ³⁷ Thaj vačarde lese kaj načhol o Isus o Nazarećanino. ³⁸ Thaj dija vika: “Isuse, čhaveja e Davideso! dik pe mande. ³⁹ Thaj nesave vačarde lese ma khanči te vačarol, thaj vov pozurale dija vika: “Čhaveja e Davideso! dik pe mande ⁴⁰ O Isus ačhilo

thaj vačarda te anen le paše leste, thaj kana ande le pučlja le: ⁴¹ “So mande te čerav tuče? A vov vačarda: “Rajo! te dikhav.” ⁴² A o Isus phenda: “Dik, čo pačajipe sastarda tut. Thaj sigate dikhlja, thaj đelo pale leste hvalisada e Devle. ⁴³ Thaj savore save dikhlje hvalisade e Devle.

19

¹ Thaj kana avilo ano Jerihon thaj nakhle maškar leste, ² Thaj dik, manuš so akhardola Zakhej, savo sasa šerutno e carincurengo, thaj sasa barvalo, ³ Thaj manglja te dičhol e Isuse te dičhol ko si vov, thaj naštie tare manuša, golese kaj sasa cikno, ⁴ Thaj prastaja anglal, uštulo pi dudinka te dičhol le, golese kaj vov gothar mandol te načhol. ⁵ Thaj kana naklo o Isus tare gova than, thaj kana dikhlja upre dikhlja le, thaj vačarda lese: “Zakhej! ulji sigate, kaj ađive trubul te ava ane čiro čher. ⁶ Thaj sigate ulilo, thaj andale čhere lošnimas. ⁷ Thaj savore, kana dikhlje pe leste vačarde kaj avilo ano čher e bezehaleso. ⁸ A o Zakhej ačhilo thaj vačarda e Rajose: “Rajo! ak opaš mo barvalipe ka dav e čororende, thaj ako nekas phabardem ka iriv lese štar droma po but. ⁹ A o Isus vačarda: “Avilo ađive spasenje kale čherese, golese kaj si kava čhavo e Avraameso. ¹⁰ Golese kaj o Čhavo e Manušeso avilo te aračhol thaj te spasil so si hasardo. ¹¹ A kana gova von šunde vov vačarda lenđe vađi jekh paramiz, golese kaj sesa pašo Jerusalem, thaj dije gođi kaj akana ka avol o thagaripe e Devleso. ¹² Vačarda gijate: “Jekh manuš taro šukar bijandipe đelo ani durutni phuv te čerol pese thagaripe, thaj te iril pe. ¹³ Akharda gija dešen piren kandinen thaj dija len deš kese, thaj vačarda lese: “Trgujin sa đi kana ka avav. ¹⁴ A e forošaja ni čumidije le thaj bičhalde manušen te vačaren lese: “Ni manga vov te caruil pe amende.” ¹⁵ Thaj kana irisajlo, kaj lija o thagaripe, vačarda te akharen kole kandinen kase dija e kese, te dičhol so čerde. ¹⁶ Tegani avilo o angluno thaj vačarda: Barutneja! či kesa anda deš kese. ¹⁷ Thaj vačarda lese šukar, lačheja kandineja kana sana mande šukar ko cikno ak tuče te ave ke deš forura embaro. ¹⁸ Thaj avilo o dujto thaj vačarda: “Barutneja! či kesa anda pand kесе. A vov vačarda i golese. ¹⁹ Thaj tu av pe pand forura baro. ²⁰ O trito avilo thaj vačarda: “Barutneja! ak i kesa phangljemla ano kotor e šejengo thaj garadem la. ²¹ Golese kaj daraljem tutar: Golese kaj san zuralo manuš: le so ni ačhadan, thaj čide so ni sejisadan. ²² A o barutno vačarda lese: “Pal će lafura ka sudiv tut, bilačheja kandineja! Đangljan kaj sem zuralo manuš, lav so ni ačhadem, thaj čidav so ni sijisadem: ²³ Pa sose ni dijan o srebro e trgovconenđe, thaj me kana ka avav ka čidav gova. ²⁴ Thaj vačarda kolende so ačhile angle leste: “Len goja kesa lestar thaj denla kolese so isile deš kese. ²⁵ Thaj vačarde lese: “Barutneja! le isi deš kese. ²⁶ A vov vačarda lenđe: Golese kaj vačarav tumende kole so isi ka dolpe lese, a kole so naj ka lolpe i kova so isi le. ²⁷ A kolen me dušmajen save ni manglje te avav lengo caro pe lende, anan len akari, thaj čhinen len angle mande. ²⁸ Thaj kana vačarda gova đelo anglal, thaj đelo upre ano Jerusalem. ²⁹ Kana avile pašo Vitfagi thaj i Vitanija pašo brego savi akhardola Maslinsko, bičhalda pe dujen sikaden ³⁰ Vačarda: “Đan ane gova gav angle tumende, thaj ka aračhen here phanglo pe savo nijekh manuš ni uklilo, putren le thaj anen le. ³¹ Thaj ako khoni pučol tumen pučol: 'Sose putren le?' Gija vačaren lese: 'E Rajose trubul.'" ³² A kana đeje e bičhalde, arakhlje sar so vačarda lenđe. ³³ A kana phutarde e here pučlje len e manuša kaso sasa o her: “Sose putren e here?” ³⁴ A von vačarde: “E Rajose trubul.” ³⁵ Thaj ande le ko Isus, thaj čhute pe fostanura, thaj vazdije e Isuse. ³⁶ A kana đeje, čute pe fostanura ko drom. ³⁷ A kana avile paše uljena taro Maslinsko brego, lije but sikade ano lošipe te hvalin e Devle tharo jekh glaso so dikhlje e čudesura. ³⁸ Vačarde: “Bahtardo o caro savo avol ano alav e Rajoso! mir ko čeri thaj slava ko učipe!” ³⁹ Thaj nesave fariseja tare manuša vačarde lese: “Učitelj! Vačar će sikadende. ⁴⁰ Thaj irindoj vačarda lenđe: “Phenav tumende, ako von khanči ni vačaren, e bara ka vačaren. ⁴¹ Thaj kana avile paše, dikhlja o foro thaj ruja lese ⁴² Vačarda: “Kana bi đanes ane kava čiro đive so si za ko čo mir! akana si garado tar će jakha.” ⁴³ Golese kaj ka avol o đivesa pe tute, kaj trujal će dušmanura ka čičiden tut tare sa e riga, ⁴⁴ Thaj ka phađen tut thaj će čhaven ane tute, thaj ni ka ačhaven bar ko

bar, golese kaj ni dangljan o vreme kana avilo tute o Dol. ⁴⁵ Thaj delo ano Hramo thaj lija te tradol kolen save bičinenena, ane leste thaj činena, ⁴⁶ Vačarda: "Ano lil ačhol 'Mo čher si čher e molitvako, a tumen čerden čher e čorengo.'" ⁴⁷ Thaj sikada sa e đivesa ano Hram. Thaj e šerutne e sveštenikurende thaj e učitelji tare Mojsijaso zakono thaj e phuredera e manušenđe dikhlje sar te mudaren le. ⁴⁸ Thaj ni araKhlje so te čeren lese, golese kaj sa e manuša đana pale leste, thaj šunde le.

20

¹ I vov jekh dive kana sikada e manušen ano Hramo thaj vačarda o Lačo Lafi, avile e šerutne sveštenikura thaj e učitelji tare Mojsijaso zakono ephurederencar, ² Thaj vačarde lese: "Vačar amende save zorasa kava čere? il ko dijatu kaja zor?" ³ A vov irindoj vačarda lenđe: "Me da ka pučav tumen jek lafi, thaj vačaren mande: ⁴ 'O boldipe e Jovaneso il sasa taro čeri il tare manuša?'" ⁵ Thaj von dena gođi ane peste vačarde: "Te vačardam taro čeri, ka vačaren sose ni pačajen le? ⁶ A te vačardam: Tare manuša, sa e manuša ka čhuden bara pe amende, golese kaj savore pačaje kaj o Jovane sasa proroko." ⁷ Thaj vačarde lese: "NI đana kotar." ⁸ A o Isus vačarda lenđe: "Ni me ni ka vačarav tumende kotar mande kaja zor." ⁹ Thaj e manušenđe lija te phenol kaja paramiz: "Jek manuš barada drakha, thaj dijale e manušenđe save čerena buči gothe pa delo paše but vreme. ¹⁰ Thaj kana resli i drakh bičhalda pe kandine te den le o bijanipe e drakhako. A e manuša save čerde buči ki drakh marde le, thaj bičhalde le čuče vastencar. ¹¹ Thaj bičhalda avere kandine, a i gole marde thaj lađarde thaj bičhalde le čuče vastencar. ¹² Thaj bičhalda tritone; a le ratvarde le, thaj tradijele. ¹³ Tegani o manuš kasi sasa i Drakh vačarda: "So ka čerav? Te bičhalav me čhave e čumidime, ka lađan lestar kana ka dičhen le. ¹⁴ A e manuša save čerde buči ki drakh kana dikhlje le dije gođi ane peste vačarindoj: "Kava si e barutneso čhavo, aven te mudara le te ačhol gova amende so si lesa. ¹⁵ Thaj ikalde le avral tare drakha thaj mudardele. So ka čerol o manuš so si lesi drak kale manušenđe so čerde leste buči? ¹⁶ Ka avol thaj sa ka mudarol e bučarnen, thaj i drakh ka dol averende. A kala save šunde vačarde: "Ma te dol o Dol." ¹⁷ A vov dikhlja ane lende vačarda: "So si kova so ačhol ano Lil: "O bar so čhudije e manuša save vazden e duvara avilo šoro taro ugao? ¹⁸ Sa save peren pe gova bar ka phađen pe, a pe kaste perol hurdarol le. ¹⁹ Thaj dikhlje e šerutne e sveštenikurende thaj e učitelji tare Mojsijaso zakono ane gova časo te vazden po va pe leste, al darajle tare but manuša, golese kaj haljarde kaja paramiz. ²⁰ Thaj dikhlje pe leste, bičhalde manušen save ka šunen len, save čerde pe čačutne: te bi dolenale ano lafi te denle e šerutnende thaj e sudijase ki zor. ²¹ Thaj pučlje le vačarindoj: "Učitelj! đana kaj šukar vačare thaj sikave, ni diče ko si ko, gija sikave ko drom e Devleso: ²² Trubul li te da e porezi e carose il na?" ²³ A vov haljarda lengo lukavstvo thaj vačarda lenđe: "Sose iskušin man? ²⁴ Sikaven mande dinari, kaso muj si kate thaj alav?" A von savore vačarde: "E caroso." ²⁵ A vov vačarda lenđe: "Den so si e caroso e caro, a so si e Devleso e Devlese. ²⁶ Thaj naštine lase lafura te phađen angle manuša, thaj divisajle pašo lesa vačaripe, thaj khanči ni vačarde. ²⁷ Thaj avile nesave sadukejura save vačaren kaj naj uštipe tare mule, thaj pučlje le ²⁸ Vačarindoj: "Učitelj! O Mojsije amende pisisada: 'Te nekaso phral mulo a isile romni, thaj merol bize čhave, o phral te lol les romnja, thaj te vazdol i kućin pe pralesi. ²⁹ Sasa eфта phrala, a angluno lija romnja, ³⁰ Thaj mulo bize čhave, Thaj o dujto lija la, thaj vov mulo, ³¹ Thaj o trito lijala, i gija so eфта, thaj ni ačhade čhaven, thaj mule, ³² Thaj empalal muli i romni. ³³ Kana ka ušten e mule, kasi romni ka avol? golese kaj sasa so eftanendi romni. ³⁴ Thaj o Isus vačarda lenđe: čhave kale svetose lempe thaj denpe, ³⁵ A kola save pačaje save ka len kova sveto em o uštipe tare mule ni ka lenpe thaj ni ka denpe, ³⁶ Golese kaj našti meren, golese kaj si sar melekura, thaj čhave si e Devlese kana si čhave tare bimeripe. ³⁷ A kaj e mule ušten, thaj o Mojsije sikada kari kupina kaj akharol e Rajo o Dol e Avraameso thaj Dol e Isakoso thaj Dol e Jakoveso. ³⁸ A o Dol naj Dol e mulengo nego e đuvdengo, golese kaj si lese sa đuvde. ³⁹ A nesave učitelja tare Mojsijaso zakono irisade lese vačarindoj: "Učitelj! šukar vačardan. ⁴⁰ Thaj khanči ni

tromaje te pučenle. A vov vačarda lende: ⁴¹ Sar vačaren kaj si o Hristos čhavo e davideso? ⁴² Kana korkoro o David vačarol ane po psalmo: "Vačarda o Rajo e Rajose mingrese: 'bešol mande ki desno strana, ⁴³ Āi kaj pašljarav e dušmanen ċiren tale ċe pingre.'" ⁴⁴ O David gija le akharol Rajo, pa sar si leso čhavo?" ⁴⁵ A kana sa e manuša šunde, vačarda pe sikadende pirende: ⁴⁶ "Aračhen tumen tare učitelja tare Mojsijaso zakono, save manden te đan ane bare fostanura, thaj roden te peren lende ke kočā ke droma, thaj anglune thana ke sinagoge thaj palune thana ke abava, ⁴⁷ Save xan ane čera e udovicende, thaj hohavne molinpe e Devlese but. Von ka aven but osudime.

21

¹ Thaj diklja upre diklja so e barvale sar čhuvan po deipe ani kazna e Devlesi, ² A diklja jekhe čora udovica sar čuta duj leptē, ³ Thaj vačarda: čače vačarav tumende: Kaja udovica čhuta deipe e Devlese po but savorendar: ⁴ Golese kaj savore čute taro butipe piro, a voj taro čoripe sa o hape so sasa la. ⁵ Thaj kana nesave vačarde pašo Hramo kaj si lačhardo lače barencar sovijače daronencar vačarda: ⁶ "Ka avol o đive tare sa kava so dičhen ni ka ačhol ni bar po bar savo ni ka avol crdimō. ⁷ Pučhlje le vačarindoj: "Učitelj! kana gova ka avol? thaj savo znako ka avol tegani? A vov vačarda lende: ⁸ "Aračhen tumen ma te hohaven tumen, golese kaj but ka aven ane mingro alav ka vačaren: 'Me sem, o vreme si paše.' Ma đan pale lende. ⁹ A kana šunen maripe thaj bune, ma daran golese trubul sa gova te avol, al gova naj sig krajo. ¹⁰ Tegani vačarda lende: "Ka ušten e manuša pe manuša thaj o thagaripe po thagaripe, ¹¹ Thaj i phuv ka tresilpe but ano sveto, ka avol bukhalipe thaj meripe thaj daraindoj thaj bare znakura ka aven ko ċeri. ¹² A angleder gova ka čhuvan pumare vasta pe tumende, thaj ka traden tumen thaj ka den tumen ane sinagoge thaj ano phanglipe, ka inđaren tumen angle carura thaj angle kraljura pašo mo alav. ¹³ A gova ka avol tumende baš o vačaripe o čačipe ¹⁴ Čhuvan gija tumare ile, čhuvan tumende ani gođi kaj ni trubul angleder sar ka aračhen tumen: ¹⁵ Golese kaj ka dav tumen muj thaj butđanglipe tar save nakašti te protivin pe ni te irin tumende aver tumare protivnikura. ¹⁶ A ka den tumen tumare dada, thaj phrala thaj rođakura thaj amala, thaj nesave tumendar ka mudaren. ¹⁷ Thaj savore ni ka manden tumen me alavese. ¹⁸ Thaj o bal tumare šerestar nika merol. ¹⁹ Tumare nakhaimasa aračhen tumare ođā. ²⁰ A kana dičhen kaj o Jerusalem si trujal i vojska te đanen kaj o vreme te ačhol pusto. ²¹ Tegani save si ani Judeja neka našen ke bregura, thaj save si ane forura te ikljen avral, thaj save si avral ma te đan ane lest: ²² Golese kaj si gola đivesa tari osveta, te avol sa so si pisimo. ²³ Al pharo e khamnjende thaj kola save den čuči ane gola đivesa! Golese kaj ka aven baro bilačhipe ki phuv, thaj holi pe kala manuša. ²⁴ Thaj ka peren taro mačeso oštipe, thaj ka inđaren tumen ano phanglipe ke sa e avera manuša, thaj o Jerusalem ka uštaven e bidevlese manuša sa dok čerol pe o vreme e bidevlengo. ²⁵ Thaj ka aven e znakura ano kham thaj ano čhon thaj ane čerenja, e manušen ka avol tesnipe thaj bizuralipe tare morska talasura. ²⁶ E manuša ka meren tari dar thaj taro ađučaripe so đal pi phuv, golese kaj i zor e ċeriso ka sikaven pi zor. ²⁷ Tegani ka dičhen e čhave e manušeso sar avol ane oblakura e zoras ani slava bari. ²⁸ A kana gova ka avol, vazden tumare šore, golese kaj avol o ikljipe tumaro. ²⁹ Thaj vačarda lende i paramiz: Dičhen pi smokva thaj sa e kašta, ³⁰ Kana dičhen kaj ikljen e luluda lende đanen kaj paše si o milaj. ³¹ Gijate tumen kana dičhen kaj kava sa avol, đanen kaj si paše o thagaripe e Devleso. ³² Čače vačarav tumende kaj kava bijandipe ni ka načhol dok sa kava ni avol. ³³ O ċeri thaj i phuv ka načhen, a mo lafi ni ka načhol. ³⁴ Al aračhen tumare ile sar ma te aven phare but hamasa em pijimasa thaj brigenca kale svetose, thaj ma kava đive te avol tumende tari jekh drom. ³⁵ Golese ka avol tumende sar zamka pe sa kala manuša save živin ki kaja phuv. ³⁶ Golese aven đungade thaj molin tumen e Devlese te bi avena lače te crden tumen tar kava so ka avol, thaj te ačhen anglo Čhavo e manušeso. ³⁷ O đive sikada ano Hram a i rat suta ko brego i Maslinsko. ³⁸ Thaj sa e manuša avena sabalin ke leste te šunen le ano Hram.

22

¹ Paše sasa o baro ðive tare bikvasacoso mangro savo akhardol pasha. ² Thaj dikhlje e šerutne e sveštenikurende thaj e učitelji tare Mojsijaso zakono sar te mudaren le, al darajle tare manuša. ³ A o sotona ðelo ano Juda, savo akhardola Iskariotsko, thaj savo sasa jekh tare dešuduj. ⁴ ðelo te vačarol e šerutnencar e sveštenikurende thaj e phurederencar sar ka izdajil le. ⁵ Thaj von sesa lošanime, thaj vačarde ka počinen lese gova. ⁶ Thaj vov dija po lafi, thaj rodija lačno vreme te dole čorale tare manuša. ⁷ Thaj avilo o ðive e bikvasacose mangrengo ano savo činolpe i pasha, ⁸ Thaj bičhalda e Petre thaj e jovane vačarindoj: “Đan thaj čeren amende pasha te ha. ⁹ A von vačarde lese: “Kaj manden te čera la?” ¹⁰ A vov vačarda: “Ak kana aven ano foro, ka aračhol tumen manuš savo inđarol ano Khoro paj, đan pale leste ane savo čher vov đal, ¹¹ Thaj vačaren gole čherutnese: “O učitelj vačarol: 'kaj si goja mehana kaj ka hav i pasha me sikadencar?’” ¹² Thaj vov ka sikavol tumende bari soba buljardi, gothe čeren i pasha. ¹³ A von ðele sar so vačarda lenđe, thaj čerde i pasha. ¹⁴ Thaj kana avilo o časo, bešle ki sinija, thaj dešuduj apostolura lese. ¹⁵ Thaj vačarda lenđe: “But mangljem te hav kaja pasha tumencar angleder so mudardivav, ¹⁶ Golese vačarav tumende kaj od akana ni ka hav sa dok ni pherdol o thagaripe e Devleso. ¹⁷ Thaj lija o tahtaj thaj dija hvala, thaj vačarda: “Len thaj ulaven la maškare tumende, ¹⁸ Golese kaj vačarav tumende taro bijandipe e drakhakako sa dok ni avol o thagaripe e Devleso.” ¹⁹ Thaj lija o mangro dija hvala, thaj phaglja le thaj dijale em vačarda: “Kava si o telo mingro savo dolpe tumende, kava čeren te den tumen gođi mandar”, ²⁰ A gija o tahtaj pale račako hape vačarda: “Kava tahtaj si nevi sovli mingre rateso savo čordol tumende.” ²¹ A ak o va mingre izdajnikosi manca kate ki sinija. ²² Thaj o Čhavo e Manušeso gija đal sar si čerdo, al pharo e manušeso savo izdol!” ²³ Thaj ačhile te roden maškar peste savo lendar gova ka čerol. ²⁴ Thaj lije te čeren čingara maškare lende savo ka ičarolpe em baro. ²⁵ A vov vačarda lenđe: “E carura e manušende si pe manuša, a save inđaren len anglal si šukarutne. ²⁶ A tumen ma čeren gijate, nego ko si tumendar em baro te avol em cikno, thaj savo si phureder nek avol kova savo kandol. ²⁷ Golese ko si baro, savo bešol ko astali il savo kandol? naj li kova savo bešol ko astali? A me sem maškar tumende kandino. ²⁸ A tumen sen kola save ačhile ane mo bilačhipe. ²⁹ Thaj ačhavav tumende o thagaripe sar mo Dad so ačhada mande: ³⁰ Te xan thaj te pijen ko astali mingro ane mingro thagaripe mingro, thaj te bešen ko prestol thaj te sudin pe dešuduj plemenura e Izraelese. ³¹ Thaj vačarda o Rajo: “Simone! Simone! ak o beng mandol tumen te peravol tumen sar o ðiv. ³² A me moliv man tuče čo pačajipe ma te ačhol, a tu kana ka iri tut, te zurave će phralen. ³³ A vov vačarol lese: “Rajo! tusa sem ano phanglipe thaj ano meripe tusa ka đav. ³⁴ A vov vačarda lese: “Vačarav tuče, Petre! ađive ni ka ðilabol o bašno dok tu trin droma ni vačare kaj ni pindare man. ³⁵ Thaj vačarda lenđe: “Kana bičhaldem tumen bize kese, thaj bize traste thaj bizo pođipe, so naj sasa tumen? A von vačarde lese: “Khanči.” A vov vačarda lenđe: ³⁶ “A akana kas isi kesa te lol la, gijate i trasta, a kas naj nek biknol o fostano piro thaj te činol čhuri. ³⁷ Golese vačarav tumende kaj trubul te čerdol pe mande te avol so ačhol ano lil: “Thaj čhutele maškare bilače manuša.” Golese so si pisimo mande, čerdol. ³⁸ A von vačarde lese: “Rajo! ak kate duj čhura. A vov vačarda lenđe: “Ačhaven.” ³⁹ Thaj gothar sar so čerena ðele ki Maslinsko brego, a pale leste ðele e sikade lese. ⁴⁰ A kana avile ko than vačarda lenđe: “Molin tumen te ma peren ano iskušenje.” ⁴¹ Thaj korkoro crdijape lendar gači kobor šaj te čhude baresa, thaj pelo pe koča em molisajlo e Devlese ⁴² Vačarindoj: “Dade! kana bi mandesa te nakhave kava tahtaj mandar! al na te avol mingro mandipe nek avol čiro. ⁴³ O meleko taro čeri vačarda lese, thaj zurada le. ⁴⁴ A kana doldale bari dar, po but molisajlo, a znoj lesa sasa sar kaplje e ratese save pereena ki phuv. ⁴⁵ Thaj uštulo tari molitva avilo ke pe sikade, thaj arakhlja len sar soven dukhatar, ⁴⁶ Thaj vačarda lenđe: “Sose soven? ušten, molin tumen e devlese te ma peren ane bezeha. ⁴⁷ Thaj vov dok vačarda, dik, e manuša thaj jek tare dešuduj, savo akhardilo Juda, đana kare leste, thaj avilo pašo Isus thaj čumidija le. Golese kaj gija dija znako: “Kas čumidav gova si.” ⁴⁸ A o

Isus vačarda lese: Judo! čumidimasa izdaji e Čhave e Manušeso?" ⁴⁹ A kana von dikhlje so ka avol, vačarde "Rajo! te mara čurasa?" ⁵⁰ Thaj čalada jekh e kandine e šorutneso e sveštenikurende, thaj čhinda lesa desno kan. ⁵¹ A o Isus vačarda: "Ačhaven gova. Thaj dolda lesa kan thaj sastarda le. ⁵² A e šorutnende e sveštenikurende thaj e šorutnende taro Hram thaj e phurederende save avile lesa vačarda: "Pa sar po Čor aviljen čhurenca thaj kaštencar te dolen ma? ⁵³ "Sa e divesa sema tumencar ano Hram thaj ni vazdijen tumaro va pe mande, a akana si tumaro časo, thaj učardipe kalimasa." ⁵⁴ Kana dolde le, inčarde le thaj čutele ano čher e embareso tare šerutne sveštenikura. A o Petar dural đelo pale lende. ⁵⁵ A von von phabarde jag ani avlin bešena savore katane, thaj o Petar bešlo lencar. ⁵⁶ Diklja le jek kandini sar bešol paši jag, thaj dikhlja kare leste thaj vačarda: "Kava sasa lesa." ⁵⁷ A vov lestar durilo vačarindoj: "Đuvlije! ni pinčarav le. ⁵⁸ "Pale gova dikhlja le aver thaj vačarda: "I tu san jekh lendar. A o Petar vačarda: "Manušeja, naj sem." ⁵⁹ Thaj kana naklo paše jekh časo vačarda: "Čače thaj kava sasa lesa, kaj si vov Galilejco." ⁶⁰ A o Petar vačarda: Manušeja! ni đanav so tu phene. Thaj sigate dok vov vačarda o bašno đilabija. ⁶¹ Thaj irisajlo o Rajo thaj dikhlja e Petre, thaj o Petar dijape gođi so vačarda lese: "Angleder so o bašno ka đilabol trin droma tu mandar ka duravo." ⁶² Thaj iklilo avral thaj čerče ruja. ⁶³ A e manuša save phanglje e Isuse marde lesa muj, thaj marde le. ⁶⁴ Thaj učarde le thaj marde le po muj thaj pučhlje le: "Prorokuji ko čalada tut? ⁶⁵ Thaj avera bilače buča vačarde pe leste. ⁶⁶ Thaj kana sasa sabalin, čidijep e phuredera e manušende thaj e šerutne e sveštenikurende thaj e učiteljende o Mojsijasako zakono le anglo sanhredin ⁶⁷ vačarindoj: "Tu li san o Hristo? vačar amende." A vov vačarda lende: ⁶⁸ "Ako i vačarav tumende, ni ka vačaren mande, ni ka mučhen ma." ⁶⁹ "Od akana o Čhavo e Manušeso ka bešol ki desno rig e zuralimaso e Devleso." ⁷⁰ Savore vačarde: "Tu li san o Čhavo e Devleso? A vov irisada lende: "Tumen vačaren kaj sem me." ⁷¹ A von vačarde: So trubul amen po but vačaripe? golese kaj korkore amen šundam tare lesa muj.

23

¹ Tegani savore uštile thaj inčarde e Isuse ko Pilato. ² Thaj lije te vačaren: "Arakhljam kale sar hohovol amare manušen, thaj ni dol te počinen o porez amare carose, a pese vačarol kaj si o Hristo, caro." ³ O Pilato pučlja le: "Tu san o caro tari Judeja?" A vov irindoj vačarda lese: "Tu vačare." ⁴ A o Pilato vačarda e šerutnende: "Me ni arakhav nisavo bandipe ane kava manuš." ⁵ A von dije zori vačarindoj: "Vov pire sikaimnasa e manupen čerol bilačhen ki sa i Galileja thaj tari galileja đi akari. ⁶ O Pilat šunda baši Galileja pučlja: "Vov si Galilejco? ⁷ Thaj haljarda kaj si taro than e Irodeso bičhalda le ko Irodo, savo sasa gola divesa ano Jerusalim. ⁸ A o Irod diklja e Isuse thaj sasa but lošame, golese kaj manglja te dičhol le, golese kaj but šunda lestar, thaj dija gođi kaj ka dičhol nesavo čudo. ⁹ Thaj pučlja baše but buča, a vov khanči ni vačarda lese. ¹⁰ A e šerutne e sveštenikurende thaj e učitelji tare Mojsijasako zakono ačhile, thaj but bilačhipe vačarde lestar. ¹¹ A o Irod lađarda le angle pe vojniskura, thaj marda lesa muj, urada le ane parne fostano, thaj bičhalda le palal ko Pilat. ¹² Thaj ane gova dive mirisajle o Pilat thaj o Irodo maškare peste, golese kaj angleder sesa ane čingara. ¹³ A o Pilat čidija e šerutnen e sveštenikurende thaj e barutnen thaj e manušen ¹⁴ Vačarda: "Anden mande kale manuše kova sar e manušen bandarol, ake me angla tumende pučljem le, thaj ni arakhav ni jekh bandipe so tumen čhuvjen pe leste; ¹⁵ A i o Irod, golese kaj bičhaldem le leste, thaj ak khanči ni čerda te mudardol. ¹⁶ Gija ka mara le thaj ka mukha le. ¹⁷ A trubuja ke sa e bare divesa te mučhol po jekhe Phangle. ¹⁸ A e manuša sa dije vika vačarindoj: "Le kale a muk amende e Varnava, ¹⁹ Savo sasa čudimo ano phanglipe savo čerda vazdipe ano foro thaj bašo rat. ²⁰ A o Pilat Pilat vađi jekh drom vačarda kaj bi vov mučhola e Isuse. ²¹ Thaj von dije vika: "Čhu le ko krsto, čhu le." ²² Thaj vov trito drom vačarda: "Savo bilačhipe vov čerda?" me khanči ni dikhav so bi mudardol, gija ka marav le thaj ka mukhav le." ²³ A von po but vazdije po glaso thaj manglje te čhuvolpe ko krsto, thaj lengo vačaripe šundilo po but nego e šerutnengo tare sveštenikura. ²⁴ Thaj o Pilat vačarda te avol sar von

so manden. ²⁵ Thaj mukhlja gole so manden, savo sasa ano phanglipe bašo vazdipe thaj bašo rat, a e Isuse ačhada lende mandipase. ²⁶ Thaj kana inđarde le, dolde nesave Simone tari Kirinija savo avola taro polje, thaj čute pe leste o Krsto te inđarol palo Isus. ²⁷ A pale leste dele but manuša thaj đuvlja, save ruje thaj žalisade le. ²⁸ A o Isus dikhlja pale lende vačarda: “Čhejalen e Jerusaleme! ma roven pale mande, roven pale tumende thaj pale tumare čhave. ²⁹ Golese dik, đan e đivesa ane save ka vačarolpe: “Bahtarde kola đuvlja save našti bijanen, thaj e ođende save ni bijande, thaj e čučende save ni dije čuči. ³⁰ Tegani ka vačaren e bregurende: “Peren pe amende”, thaj e planinende: “Učharen amen.” ³¹ Golese kaj ako akana čerolpe kava e jale kaštesa, so ka avol taro šuko? ³² Inđarde vađi duje bilače manušen lesa te mudaren. ³³ Thaj kana avile ke kova than savo akhardola kokalo e šoreso, gothe čute ko krsto le thaj e duje bilače manušen, jekhe tari desno rig a avere ki levo. ³⁴ A o Isus vačarda: “Dade! oprosti lende, golese kaj ni đanen so čeren.” A paše lese fistanura čudije barbuto. ³⁵ A e manuša ačhile thaj dikhlje, a e barutne marde muj thaj vačarde: “Averende pomožisada, so ni pomožil korkoro pes akana, te si vov o Hristo, birimo e Devleso.” ³⁶ A e vojnatura marde muj lesa, thaj avile paše leste thaj dijele šut. ³⁷ Thaj vačarde “Te san tu caro e Judejako pomogni korkoro tuče. ³⁸ A sasa pe leste upre pisipem, pisime ko grčko ko latinski thaj ko je jevrejsko: “Kava si caro e Judejako.” ³⁹ A jekh tare bilače manuša so sesa ko krsto marda muj thaj vačarda lese: “Te san tu o Hristo pomogni tuče thaj amende.” ⁴⁰ A o dujto ačhada le vačarda kale dujtonese: “Tu ni dara taro Dol, kana san i tu korkoro gija osudime? ⁴¹ Amen sam čače osudime, golese sam kate amare bučende, a vov nisavo bezeh ni čerda: ⁴² Thaj vačarda e Isuseso: “Detu gođi mande, Rajo! kana ka ave ane čo thagaripe. ⁴³ Thaj vačarda lese o Isus: “Čače vačarav tuče: ađive ka ave mancar ano raj.” ⁴⁴ A sasa paše šovto časo, thaj o kalipe učarda i phuv đi ke enjato časo. ⁴⁵ Thaj kalilo o kham, thaj e kandirači perdava pharadili ke opaš. ⁴⁶ Thaj dija vika o Isus ande sa o glaso: “Dade! ane čire vasta dav mo đi.” Vačarindoj gova mulo. ⁴⁷ A kana diklja o kapetano so sasa, lija te hvalil e devle thaj vačarda: “Čače kava manuš sasa čačukane pačavno manuš.” ⁴⁸ Thaj sa e manuša save čidijepe te dičhen kava, thaj kana dikhlje so sasa, a irisajle thaj mardepe ane pire kolina. ⁴⁹ A savore save đangljale ačhile pi rig, thaj e đuvlja save đana pale leste tari Galileja, Thaj dikhlje kava. ⁵⁰ Thaj dik, manuš, po alav Josif, sikavno, lačo manuš, thaj čače phačala sasa kotor taro sinedron ⁵¹ savo ni đelo pale lende thaj lende bučenca, tari Arimeteja o foro e Judejako, savo i korkoro ađučarda o thagaripe e Devleso, ⁵² Vov avilo ko Pilat thaj manglja o telo e Isuseso. ⁵³ Thaj uljarda le, pačarda le pohtanosa, thaj čuta le ano limori čhindo, ane savo khoni naj sasa čuto. ⁵⁴ Thaj o đive sasa paraštuj, a o savato lija te ikljol. ⁵⁵ A e đuvlja save avile e Isusesa andari Galileja, dele palo Josif, dikhlje o limori thaj sar o telo čhuden. ⁵⁶ Irisajle te čeren sung thaj miro, thaj savatone ačhade ko mir te avol palo zakon.

24

¹ A o angluno đive ko purano kurko sabalin avile ko limori, thaj ande sunga save čerde, thaj nesave aver romnja lenkar. ² A arakhlje o bar crdimo taro limori. ³ Thaj dele andre thaj ni arakhlje o telo e rajoso e Isuseso. ⁴ Thaj kana čudisajle golese, dik, duj manuša ačhile angle lende ane sjajna fistanura; ⁵ A kana von darajle thaj perade pe šore tele, vačarde lende: “Sose roden đuvde maškar e mule. ⁶ Naj kate; uštulo, den tumen gođi kana sasa ani Galileja, ⁷ Vačardakaj o Čhavo e Manušeso trubul te dolpe ane vasta e manušende e bezehalende thaj ka čhuden le ko krsto thaj trito đive ka uštul.” ⁸ Thaj dijepe gođi lese lafurende. ⁹ Thaj irisajle vačarde e dešujekende thaj savurende averende. ¹⁰ A gova sasa i Magdalena Marija thaj i Marija e Jakovesi thaj avera save vačarde kava e apostolende. ¹¹ Thaj lende čerdile lende lafura hohaibe thaj ni pačaje. ¹² O Petar uštulo prastaja ko limori, kana bandilo diklja samo o pohtano savo ačhilo, thaj đelo čudisajlo ane peste so sasa. ¹³ Thaj dik, ane gova duj đene lendar đana ane gova đive ano gav savo sasa dur taro Jerusolim šovardeš stadijumura, akhardola Emaus. ¹⁴ Thaj von vačarena maškar peste

tare kova so sasa. ¹⁵ Thaj von ko vačaripe pučlje jek avere, thaj o Isus avilo paše lende, thaj ċele lesa. ¹⁶ A lende jakha phanglile te ma pindaren le. ¹⁷ A vov vačarda lende: “Savo si gova vačaripe maškare tumende, thaj sose sem bilošime?” ¹⁸ A jekh ko alav o Kleopa, irindoj vačarda lese: “Tu san jekhoro taro Jerusalem savo ni šunda so sasa kala ċivesa ane leste?” ¹⁹ Thaj vačarda lende: “So?” A von phende lese: “Bašo Isus taro Nazaret, savo sasa proroko zuralo ano čeripe thaj ano vačaripeanglo Dol thaj angle sa e manuša; ²⁰ Sar dijele e šerutne e sveštenikurende thaj e barutne amare te sudin le ko meripe, thaj čutele ko krsto?” ²¹ A amen ađučardam kaj si vov kova savo ka ikalol o Izrael; a ake trito ċive sar gova sasa. ²² A darade amen nesave đuvlja amare save sesa sabalin ko limori, ²³ Thaj ni arakhlje o telo leso avile vačarde kaj e melekura vačarde lende kaj si vov đuvdo. ²⁴ Thaj nesave amarendar ċele ko limori, thaj arakhlje gija sar e đuvlja so vačarde, a le ni dikhlje. ²⁵ A vov vačarda lende: “O bigođače thaj poloče ilese pašo pačaipe so vačarde e prorokura! ²⁶ Ni li trubuja o Hristos te načhol bilačipe te đal ane piri slava? ²⁷ Thaj lija taro mojsije thaj tare sa e prorokura te vačarol lende so ačhol ano Lil. ²⁸ Thaj kana avile pašo gav ane savo ċele, thaj vov čerola kaj mandol te đal dur lendar. ²⁹ Thaj von ačhade le vačarindoj: “Ač amencar, kaj o ċive ċelo, thaj i rat paše. Thaj ċelo lencar te račarol. ³⁰ Thaj kana bešlo lencar ko astali, lija o mangro phaglja le bahtarda le thaj dija len. ³¹ Tegani lende jakha putajle, thaj pindarde le. Thaj sigate najstalo. ³² Thaj von vačarde jekh averese: “Ni li phabile amare ile kana vov vačarda ko drom thaj kana vačarda amende o Lil?” ³³ Thaj utile ane gova časo, irisajle ano Jerusalem, thaj arakhlje e dešujekhen sar bešen savore thaj save sesa lencar. ³⁴ Save vačarde: “Čače uštilo o Rajo, thaj sikadape e Simonese. ³⁵ Thaj von vačarde so sasa ko drom, thaj sar pindarde le kana phaglja o mangro. ³⁶ A kana von gova vačarde, thaj korkoro o Isus ačhilo maškare lende thaj vačarda lende: “Mir tumende.” ³⁷ A von darajle, gija darandoj, dije gođi kaj dičhen duxo. ³⁸ Thaj vačarda lende: “Sose daran? Thaj sose gija ane tumare ile den gođi? ³⁹ Dičhen me vasta thaj me pingre: me sem šoresa, dolen man thaj dičhen golese kaj o duxo naj le telo thaj kokala sar so dičhen man isi. ⁴⁰ Thaj kana vačarola gova sikada pe vasta thaj pe pingre. ⁴¹ A dok von ni pačaje taro lošipe thaj so ċudisajle vačarda lende “Isi li kate khanči hamase?” ⁴² A von dijele kotor mače peče, thaj avđin. ⁴³ Thaj lija em xalja angle lende. ⁴⁴ Thaj vačarda lende: “Kava si me lafura save vačardem tumende kana sema tumencar, kaj trubul te avol sa so pisime ano zakono e Mojsijaso thaj ane prorokura thaj ane psalmura.” ⁴⁵ Tegani putarda lenđi gođi te haljaren o Lil. ⁴⁶ Thaj vačarda lende: “Gija si pisime, gija trubul o Hristos te mudardol thaj te uštol tare mule ko trito ċive; ⁴⁷ Thaj te vačarol pe pokajanje ane leso alav thaj oproštenje pe sa e manuša počnindoj kataro Jerusalem. ⁴⁸ A tumen sen kola save dikhlje kava. ⁴⁹ Thaj dik, me ka bičhalav o alavdipe (obećanje) e Dadeso pe tumende; a tumen bešen ano foro ko Jerusalem sa dok ni uraven tumen ani zor taro učipe.” ⁵⁰ Thaj ikalda len avral ċi ki Vitanija, thaj vazdija pe vasta savoren bahtarda len. ⁵¹ Thaj kana bahtarda len mukhlja le, thaj uštilo ko čeri. ⁵² Thaj von pele pe pire koča, irisajle ano Jerusalem bare lošimasa. ⁵³ Thaj sesa ano Hram hvalisade thaj bahtarde e Devle. Amin.